Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭНСИЭЛИ

о Нам улууһун хаһыата о

1935 сыл алтыннъы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

2005 с.
Муус устар
16
күнэ
субуота
№ 49-50
(9534)

Муус устар 18 күнэ — пааматынньыктар уонна исторический миэстэлэр харыстабылларын норуоттар икки ардыларынааҕы күнэ

БИИР КҮН 9 НЭҺИЛИЭККЭ

(Улуу Кыайыы 60 сылыгар ким, хайдах бэлэмнэнэр?)

Улуу Кыайыы үбүлүөйэ буолара, хонон турдах аайы, улам чугаһаан, ыы мунньукка ыган иһэр. Бу үөрүүлээх түгэн норуот бүттүүн быраабынньыга, өрөгөйүн күнэ буоларынан улууска киэҥ далаабынаахтык бэлиэтиир иннинэ салаа салааларынан улуус дьаһалтатынан комиссиялар тэриллэн былааннаахтык үлэлии сылдьаллар. Итиэннэ бииргэстэринэн — пааматынньыктары сөргүтүү, көрдөрүүлээх агитацияны тэрийии боппуруостарынан дьарыктаныахтаах комиссияны ветераннар улуустааҕы сэбиэттэрин председателэ М.В. Петрова салайар. Комиссия үлэтин сүрүн соруктара манныктар: Кыайыыны аҕалсыбыттарга аналаах өйдөбүнньүктэри көрүү-харайыы, саҥардыы, өрөмүөннээһин, түпсарыы; дьон-сэргэ түөлбэлээн олорор сирдэригэр Кыайыыга аналлаах паннолары, плакаттары, лозуннары, стендэлэри оҥорон туруортааһын, ыйааһын; сэрии уонна тыыл ветераннарыгар, өлбүт буойуннар огдооболоругар о.д.а. аадырыстаах болҕомтону туһаайыы; нэһилиэктэр историяларын кэпсиир кинигэлэри таһаарыыны хонтуруоллааһын, Кыайыыга аналлаах лотереяны атыылаһын туруҥун кытта билсии о.д.а.

Комиссия үлэтин өссө күҥүн сир харатыгар саҕалаабыта. Оччолорго үгүс нэһилиэктэргэ өйдөбүнньүктэр барбах туруктаахтара, көрүү-истии болҕомто баара көстүбэт этэ. Оччолорго комиссия чилиэннэрэ нэһилиэктэр баһылыктарыгар ыйыы-кэрдии оҥорбуттара, сүбэ-ама биэрбиттэрэ. Бу сырыыга итиэннэ туолан иһэллэрин бэрэбиэркэлиир сыаллаах тахсыы буолла. Комиссия биир күн иһигэр Үөдэйтэн саҕалаан баран Хатырыкка тиийэ 9 нэһилиэги кэрийэн, 10-тан тахса өйдөбүнньүктэри көрөн-истэн бэрэбиэркэлээтэ. Нэһилиэктэр баһылыктарын, ветераннар сэбиэттэрин председателлэрин кытта сирэй көрсөн эбии ыйыылары оҥордо.

ҮӨДЭЙ. Улуус соҕуруунгу уһук нэһилиэгэ. Манна биһигини дьаһалта баһылыгын солбуйааччы М.И. Свинобоев көрүстэ. Сирэй баһылык бу ыктарыылаах кэмнэ үөрэнэ баран хаалбыт. Күһүҥҥү өттүгэр ыйыллыбыт итэҕэстэр туоратыллан эрэллэрэ хараҥа хараҥа быраҕыллар. Ол курдук цеменинэн кутуллубут акылаакка тимир күрүө оҥоһуллан кылбайбыт. Пааматынньык сүрүн героя, оҕотун атаарбыт Ийэ, арыый үрдүк постаменнга олордулла сылдьар. Бу үлэни үөдэйдэр күтүөттэрэ М.А. Фахуддинов толорор. Сотору кэминэн кыаҕын ылар-га тиийбит. Скверге 60 мас олордуллубутуттан сороховторо өлбүттэр, олору солбуйар наада буолсу. Детсад коллектива Кыайыы күнүгэр анаан сибэкки олордо сылдьар. Оскуолалар эмиэ тыыннаах сибэккини баар оҥоруохпут диэн тылларын биэрбиттэр. Кыһыл таҥас бэрт кэмчи нэһилиэгэ буолан биэрдэ, баара-суоҕа икки кыракый плакаттар ыйаммыттар.

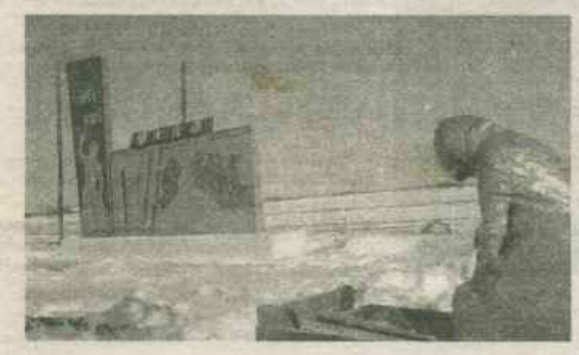

Нэһилиэк кинигэтин оҥоруу саҕаламмыт. Библиотекарь М.С. Едукина бу үлэни чөмчөтөн бастакы аҕыы оҥоһуллубут. Ол гынан баран хаһан, ханна бэчээттэтэр туһунан боппуруос билигин да аһаҕас турар.

1 ХОМУСТААХ. Нэһилиэк баһылыга А.М. Петров мас кэрдиитин субуотунньугар сылдьар буолан, биһигини нэһилиэк ветераннарын сэбиэтэ көрүстэ. Н. Перевалова, Р. Леонтьев үөрүүлээх үбүлүөйү көрсүһүүнэн сибээстээн ыытыллар үлэ-хамнас туругун сырдаттылар. Бу нэһилиэккэ биир да плакат суох буолан биэрдэ. Ону олохтоохтор А.М. Петров: «Плакат туһугар кыһаллыман, улуус киинигэр барытын бэлэмнээн баран нэһилиэктэринэн тарҕатыахтаахтар», — диэбитигэр сигэннилэр.

Күһүҥҥү өттүгэр 18 тыһ. солк. үлэ ыытыллыбыт. Оскуола оҕолорун күүстэринэн сквергэ 60 мас олордуллубут. Билигин 20 былаах, 50 флажок кыһыл солко таҥастан тигиллэ сылдьалларын сырдаттылар. Өйдөбүнньүк обелиһыгар Кыайыы уордьанын уруһуйдаан оҥорторуу бара турар. Сэрии ветераннара олорбут дьиэлэригэр 43 анал табличкалар саайыллыбыттар. Нэһилиэк ветераннарыгар босхо баанньыкка сылдьыы, хаһыакка сурутуу курдук өйдөбүллэр оҥоһуллаллар. Дьаһалта дьиэтигэр Кыайыыга аналлаах стендэ саайыллыбыт, «Кыайыы буолара... хонук хаалла» диэн халандаар оҥоһуллубут.

Улуу Кыайыы 60 сыллаах үбүлүөйүн ыам ыйын 7 күнүгэр бэлиэтээһиннэрэ орто оскуола үөрэнээччилэрин военизированнай параддара, тэрилтэлэр маассабай хаамсыылара тэриллиэхтээх. Уопсайынан ити күн 1 Хомустаахха турар-турбат барыта быраабынньыктыырга толору бэлэм диэххэ сөп.

Өйдөбүнньүгү баран көрө сырыттыбыт. Сквер иһинээҥи хаар ситэ таһылла илик, ол гынан баран манна дьон-сэргэ сылдьара тута хараҥа быраҕыллар. Өйдөбүнньүккэ хаарыйа лабаатыттан оҥоһуллубут гирляндалары оҥорон ветеринарнай сулууспа үлэһиттэрэ уурбуттар. Итини таһынан тэрилтэлэр уочараттаһан корзинналаах сибэккини уурар графиктара оҥоһуллубут. Мантан «хамсааһын балачча баар эбит» диэн түмүктээх салгыы айанныыбыт.

ПАРТИЗАН. Нэһилиэк дьаһалтатын саҥа хонтуоратыгар кэлэн тохтуубут. Үлэ-хамнас туһунан кэпсэтиһии буолла. Балаһыанньаны кытта билистэххэ маннык хартыына ойууланан тахсар. Бастатан туран Партизанскай уулуссаны «улица Ветеранов войны» диэн аатталыыбыт. Озерная уулуссаны уларытан Октябрьскай революция уордьан кавалера И.М. Саввина аатын иҥэрбиттэр. Ветераннар сэбиэттэрин председателэ М.П. Турантаева кэпсиириэн нэһилиэккэ икки сэрии ветерана баар эбит: В.И. Муксунов уонна Н.С. Иванов. Ветераннар олоро сылдьыыбыт дьиэлэригэр эмиэ табличкалар ыйаныахтаахтар. Буойуннарга аналлаах терея үксэ атыыланан бүппүт, 20-чэ эрэ устуука батара хаалбыт.

Бу үс нэһилиэктэр үбүлүөйү көрсө бэлэмнэнэр үлэлэрин ортону үрдүнэн сыаналыахха сөп. Ол гынан баран маннык ыксаллаах, хаалаан уутун курдук кутталлаах кэмнэ сирэй баһылыктар ханна эрэ сылдьаллара табыгаһа суох курдук буолан тахсар.

Григорий ЭВЕРСТОВ,
автор туһэриилэрэ

(Салгыыта бэчээттэниэ)

БУОЙУННАРЫ ҮЙЭТИТЭР ӨЙДӨБҮННЬҮКТЭР

Пааматынньыктары, өйдөбүнньүк миэстэлэри харыстыыргa анал күн олохтоммута — бу аҕа көлүөнэлэр олохторугар, умнуллубат дьыалаларыгар сүгүрүйүү.

Биһиги улууспутугар 1982 сылтан норуот үөрэҕириитин музейа үлэлиир. Онтон ыла 17 оскуолаҕа музейдар тэриллэн ыччат түүөҕэ, кэрэҕэ иитиллэригэр, киэҥ көрүүлэнэригэр, идэтин таба таларыгар кемелеһеллөр. Ол курдук Нам 2 №-дээх орто оскуолатыгар 2002 с. алтынныытыгар аһыллан, РСФСР үөрэҕириитин туйгуна, педагогическай үлэ ветерана Л. С. Пестерева салалтатынан «Төрөөбүт оскуолам историята» диэн аатталаах музей үлэлиир. Стендэлэри, оҕолор уруһуйдарын табыгастаахтык, кини болҕомтотун тардар гына ыйаабыттар, альбомнары түпсаҕайдык оҥорбуттар. Кырдьык, манна оскуола салалтатыттан саҕалаан үөрэнээчилэргэ, төрөппүттэргэ тиийэ бүтүн коллектив сыраллаах үлэтэ көстөр.

Сүдү улахан, тыйыс көстүүлээх стендэҕэ сэрии хоруугар кэргэнин уонна тоҕус уолун быдьаппыт Епистимия Федоровна Степанова туһунан кэпсэнэр. Уолаттара бары эдэр, кэргэнэ суох буоланнар төрүттэринуустарын саҕааччылара суох. Онно мин ийэ аһыытын кэпсиир сэҥэни өйдөөн кэллим, хайдах кини бурдуктаах баанынаҕа баран үҥүн түүнүытаан-соҥоон атаарарын. Сэрии туһунан оҕолор уруһуйдаабыт 10-ча стендэлэрэ уонна плакаттара баллар. «Прикоснись к Победе», «Учителя школы - участники ВОВ», «Ветераны-учителя, ковавшие Победу в тылу» стендэлэри учууталлар уонна оскуола сүбэтэ оҥорбуттар. Учуутал З. Н. Акимбетова урут оҥорбут «Нормандия-Неман» альбомун үөрэнээчилэр саҥардан биэрбиттэр.

Оскуолаҕа нууччалар, сахалар, эбээннэр, буряттар, украинецтар, татардар оҕолоро эйэ дэмнээхтик үөрэнэллэр, үлэлииллэр. Людмила Сергеевна этэринэн, оҕолор, учууталлар, төрөппүттэр да музей үлэтигэр аккаастамакка кытталлар, көмөлөһөллөр. Оттон Л. С. Пестерева үтүөтэ, еҥөтө - кинилэри оскуола историятын үйэтитиигэ анаан биргэ түмүү, үлэлэтии. Оскуола үтүө дьыаланы оҥорор, ол эрээри биирдэ эмит оҕо садтарыгар, атын оскуолаларга, библиотекаларга, Чаҕылҕан аатынан литературнай музейга көһө сылдьар быыстапкалары тэрийэллэригэр баҕарыам этэ, тоҕо диэтэр музейдарын матырыйаала олус баай, бэртээхэй оҥоһуулаах, дьоҕус стендэлэрин ис хоһооно билиҥҥи кэмнэ сөп түбэһэр.

В. ШАПОШНИКОВА,
улуустааҕы үөрэҕирии музейын төрүттээччи

ШИРОКИЙ ВЫБОР КОМПЬЮТЕРНОЙ И АУДИО-ВИДЕО ТЕХНИКИ !
www.display.rt.ru
display@sakha.ru
ОГРН №1021401050637 от 02.08.04 выдан ИМНС г. Якутск
ГАРАНТИЯ КАЧЕСТВА!
DISPLAY GROUP
- качественная компьютерная техника и периферия ведущих производителей
- пожизненное сервисное обслуживание
- Доставка
ПРЕДЛАГАЕТ СТАНДАРТЫ КРЕДИТОВАНИЯ
БЕЗ ПЕРВОНАЧАЛЬНОГО ВЗНОСА
ЛЬГОТНЫЙ
- возраст от 21 до 60 лет
- размер кредита от 3 000 до 50 000 рублей
- срок кредита 1 год
- ставка 0,08% в день
- паспорт и второй документ по выбору
СТАНДАРТНЫЙ
- возраст от 21 года
- размер кредита от 3 000 до 50 000 рублей
- срок кредита до 5 лет
- ставка 0,1% в день
- паспорт, ИНН
ПЕНСИОННЫЙ
- возраст до 65 лет
- размер кредита для работающих пенсионеров от 3000 до 50 000 рублей срок кредита до 5 лет
- размер кредита для неработающих пенсионеров от 3000 до 20 000 рублей срок кредита до 1,5 года
- ставка 0,09% в день
- паспорт и второй документ по выбору
ТОЛЬКО У НАС ПЕРСОНАЛЬНЫЕ КОМПЬЮТЕРЫ NECS НА КОМПЛЕКТУЮЩИХ ASUS
РОЗЫГРЫШ ПРИЗОВ!
ГЛАВНЫЙ ПРИЗ
мотоцикл
ИЖ ПЛАНЕТА-5
Тур по Европе
на двоих
берлин - прага - брюссель - амстердам
15"
LCD Телевизор
NECS - надежно работающий компьютер для дома, совместимый со всеми основными программами и периферией, обладающий высоким уровнем технической поддержки и сервиса.
Адрес:
с.Намцы, ул. Ленина, 4 зд.Главпочтамта
Тел. (262) 41244, 41150
© Авторское право ООО "Аитра" тел. 471338

Тыа сирэ уонна рынок

«ЭРЭЛ» САЙДА ТУРДУН!

Билиҥҥи кэмҥэ тыа дьоно үксүлэрэ чаанньынай сүөһү ииттэн, үүтүн-этин туттаран оҕолорун үөрэттэрэн, таҥыннаран, аҕаан олороллор. Урукку сылларга үөдэйдэр ынахтарын үүтүн «Үрүҥ Ас» ТХПК-га туттараллара. «Үрүҥ Астар» үүт харчытын төлөөн испэккэ дьону олус эрэйдээбиттэрэ. Хас мунньах, отчуот аайы үүт туттарыытын боппуруоһа инники турара. Үүт сверкалаһа Намҥа тиийдэхтэринэ үгүстэр кыайан аахсыбакка төннөн кэлэллэрэ. Кэлэ-бара борогуоннга ороскуотураллара, элбэх биризмэлэрин сүтэрэллэрэ. Бухгалтердара эрдэттэн кыыһыра, холдьохсо көрсөллөрө. Үүтү туттараччылар бэлиэтэммит сыыппаралара хаһан да сөп түбэһиспэт этэ. Үс сылы быһа туттаран баран дьон хастыы да тыһыынча солкуобайдаах харчыларыттан мэлийбиттэрэ. «Үрүҥ Астар» билигин да иэстэрин бүтэйиктээхтик аахса иликтэр.

Ааспыт сылтан ыла «Эрэл» ТХПКК-га (предс. Павлов М.М.) үүппүтүн туттарыахпытыттан олох атын хартыына буолла. Быйылгы баһылыктар да, правительство отчуоттарыгар да үүт туттарыытын туһунан кэпсэтиһии тахсыбата. Үүт харчытын кэмиттэн кэмигэр төлөһөн тыа дьонун улаханнык абыраатылар. Махтанааччы мин эрэ буолбатахпын, дьон бары үөрэллэр. Сверкалаһа Намҥа бардахха бухгалтердара эйэҕэстэр. Төһө да иллэҥэ суох олордоллор ыраахтан кэлбит дьону өйдөөн холкутук көрдөрөн, быһааран ыыталлар. Өссө 2 солкуобайдаах төлөбүрү нэһилиэккэ аҕалан үөрдэ-көтүтэ бородууктанан аҕыстылар. Бухгалтер кэлэн сверкалаһан барда.

Мантан саас тыа киһитэ проблемата элбэх. Сайылыкка көһүү, халаан уутун кэлиитэ, бородуукта булунуута, харчы суох буолуута о.д.а. Ону сөпкө өйдөөн М.М. Павлов саталлаахтык дьаһанна. Үөдэй улууска саамай элбэх үүтү туттарар нэһилиэгинэн биллэр. Арыы сыаҕын үлэһиттэрэ (маастар С.Д. Яковлева) эбээһинэстэригэр эппиэтинэстээхтик сыһыаннаһан элбэх үүт туох да харгыһа, тохтобула суох тутуллубута. Ол эрээри кыра итэҕэс-быһаҕас ханна барыай, баар буоллаҕа. Күөх үүт эмиэ астанан туһаҕа тахсан атыылланара буоллар кэлтэй барыыс буолуо этэ. Манна инникитин туох эмит толкуйданнаҕына табыллыыһы.

Истэр, аҕаар тухары илин энгэр улуустар тэрээһиннэригэр, үлэлэригэр-хамнастарыгар өрүү хайҕаналлар. Биһиги кинилэртэн туох итэҕэстээхпитий? Өссө сирбит ресурсатынан кинилэртэн ордук балаһыанньалаахпыт. Намнар тэрээһиҥнэ, үлэҕэ-хамнаска сыһыаммыт көлөттүгэс. Ол түмүгэр баар оту ыыайан оттообокко, күрүө-хаһаа туттубакка кытыл ходуһаларбытын сүөһүгэ-сылгыга сиэтэбит. Ити көтүтүүлэри суһаллык дьаһанна. Үөдэй улууска саамай элбэх үүтү туттар нэһилиэгинэн биллэр. Арыы сыаҕын үлэһиттэрэ (маастар С.Д. Яковлева) эбээһинэстэригэр эппиэтинэстээхтик сыһыаннаһан элбэх үүт туох да харгыһа, тохтобула суох тутуллубута. Ол эрээри кыра итэҕэс-быһаҕас ханна барыай, баар буоллаҕа. Күөх үүт эмиэ астанан туһаҕа тахсан атыылланара буоллар кэлтэй барыыс буолуо этэ. Манна инникитин туох эмит толкуйданнаҕына табыллыыһы.

Истэр, аҕаар тухары илин энгэр улуустар тэрээһиннэригэр, үлэлэригэр-хамнастарыгар өрүү хайҕаналлар. Биһиги кинилэртэн туох итэҕэстээхпитий? Өссө сирбит ресурсатынан кинилэртэн ордук балаһыанньалаахпыт. Намнар тэрээһиҥнэ, үлэҕэ-хамнаска сыһыаммыт көлөттүгэс. Ол түмүгэр баар оту ыыайан оттообокко, күрүө-хаһаа туттубакка кытыл ходуһаларбытын сүөһүгэ-сылгыга сиэтэбит. Ити көтүтүүлэри суһаллык туоратан, харыны ньыппарынан, тиритэ-хорута үлэлиэхха.

«Эрэллэр» өссө сайдан, өссө кыаҕыран, кэҥээн, улаатан иһэллэрэ буоллар, улууспут тыатын сирин

Сокуону билиэххэ, туһаныахха, тутуһуохха

СУОППАР МАНЫ БИЛИЭХТЭЭХ

Ааспыт квартал түмүгүнэн 7 холуобунай, 107 гражданскай уонна 79 дьаһайар сокуону кэһии туһунан дьыалалар көрүллэн быһаарылыннылар. Билиҥҥи кэмҥэ суолга быһылаан тахсара элбээн РФ дьаһайар сокуону кэһии туһунан кодексыгар эппиэтинэһи ыаратар уларыйыылар киирдилэр. Ол курдук бу кодекс 12.26 ыст. быһыытынан милиция сотрудниҥа транспорт средствотын ыытааччы туругун медицинскэй туоһулааһыныҥа ыытар модьуйуутун толорбот буолуу иһин син биир транспорт средствотын итирик туруктаах сылдьан ыытыыҥа тэҥнэнэн транспорт средствотын ыытар быраабы 1,5-тан 2 сылга дылы быһыллар буолла. Бу уларыйыы бу дьыл муус устар 25 күнүттэн күүһүгэр киирэр. Бу кодекс 12.7 ыст. быһыытынан транспорт средствотын ыытар быраабы суох киһи транспорт средствотын ыытар түбэлтэтигэр ыстараап кээмэйэ хамнас алын кээмэйин 7-тэн 10-гар дылы улаатта, ол эбэтэр 700 солк. 1 тыс. солк. дылы. Онтон транспорт средствотын ыытар быраабы быһыллыбыт киһи иккистээн түбэстэҕинэ ыстараап кээмэйэ хамнас алын кээмэйин 10-тан 15-гэр дылы улаатта, ол эбэтэр 1 тыс. солк.-тан 1,5 тыс. солк. дылы.

Манна даҕатан эттэххэ, билигин транспорт средствотын итирик туруктаах ыытыы иһин ыстараап диэн көрүллүбэт, транспорт средствотын ыытыы быраабы 1,5-тан 2 сылга дылы быһыллар. Бу маны үгүс киһи суукка кэлэн эрэ сыран билэр, соһуйар. Билиҥҥи сокуон ирдэбилинэн бу түбэлтэҕэ ханнык да сымнатар өрүт баарын иһин, син биир бу киһи транспорт средствотын ыытар быраабы быһыллар, ону үгүстэр билиҥҥэ дылы өйдөөбөттөр эбит.

Маны таһынан дьаһайыы ыстараабын, бу дьиҥнээх кодекска көрүллүбүт болдьоххо төлөөбөт буолуу кодекс 20.25 ыст. быһыытынан төлөммөтөх дьаһайыы ыстараабын кээмэйин икки төгүлүн саҕа дьаһайыы ыстараабын, ол эбэтэр 15 хонукка дылы дьаһайар хаайааһыны тардар. Онтон бу кодекс 32.2 ыст. ирдэбилин быһыытынан дьаһайыы ыстараабы төлөммүтүн туоһулуур документ куоппуйатын, дьаһайар эппиэтинэскэ тардыллыбыт өрүт уураах уурбут судьуйаҕа, органҥа, дуоһунастаах киһиэхэ ыытыахтаах.

Онон сокуон ирдэбилин быһыытынан уруллубут ыстараабы төлөөн да баран уураах уурбут судьуйаҕа, органҥа, дуоһунастаах киһиэхэ дьаһайыы ыстараабы төлөммүтүн туоһулуур документ куоппуйатын ыстараабы кыайыы тиксэрбэт түбэлтэтигэр маннык эппиэтинэскэ тардыллар. Ааспыт квартал түмүгүнэн уруллубут ыстараабы көрүллүбүт болдьоххо төлөөбөтөҕүн иһин биир киһи дьаһайар хаайааһыныҥа уруллубута.

А. ГРИГОРЬЕВ, мировой судьуйа

Күннэтэ көрөр дьоммут

ДЬОНУН — СЭРГЭТИН ТУҺУГАР

Үчүгэйдик сырыттахха, үлэ-хамнас үлүскэнигэр үтүрүттэрэн, сыл-хонук биллибэккэ аанар диэн мээнэҕэ этиллибэт эбит. Олохторун бүүс-бүтүннүү дьон туһугар анаан үлэлээбит дьон үтүө үгэстэригэр олоҕуран итинник бигэ-таҕа өйдөбүл үөскээбит быһыылаах. Захаров Николай Дмитриевич ааспыт ыйга алта уон сааспын туолабын диэбитин мин соһуйа истибитим.

Кинини 1950 сыллаахтан Салбантан Хамаҕаттаҕа көһөн киириэхтэриттэн билэбин. Төрөппүттэрэ элбэх оҕолоох ыал сиэринэн оҕолорун барыларын үлэни сөбүлүүр, үлэҕэ үрдүгүттэн харатыттан тутулуга суох ылсыбытынан барар сүрэхтээх-бэлэстээх гына иитэлээбиттэрэ.

Николай Дмитриевич төрөппүт аҕата Дмитрий Николаевич колхозка, нэһилиэк сэбиэтигэр председателинэн талыллан, 1946 сылга диэри үлэлээбитэ. Ийэтэ Екатерина Прокопьевна сүрдээх сытыы, хорсун үлэһит, сайаҕас, дьаһаллаах буолан фермаҕа сэбиэдиссэйдээн, сэрии сылларыгар биригэдьиириэн үлэлээн сылдьыбыта, олоҕун сүөһүнү кытта үлэҕэ анаабыт дьоннортон биирдэстэрэ. Онон оҕолор кыра эрдэхтэриттэн үлэҕэ-хамнаска дьоҕурдаах дьон буола иитиллибиттэрэ. Төрөппүттэрэ оҕолоро үөрэхтээх дьон буолалларыгар кыра эрдэхтэриттэн иппиттэрэ.

Коля Хамаҕатта сэттэ кылаастаах оскуолатыгар 1952 сыллаахха үөрэнэ киирбитэ уонна салгыы Нам орто оскуолатыгар үөрэнэн 1963 с. онуһу бүтэрбитэ. Оскуолаҕа сылдьан, Хамаҕаттаҕа «Төлөннөөх сүрэхтэр» пионерскай этэрээт бастакы пионердарыттан биирдэстэрэ, Нам орто оскуолатыгар үөрэнэр кэмигэр комсомольскай үлэҕэ актыыбынайдык кыттыбыта. Үгүстэн биир холобуру аҕаллахха, үөрэнээччилэр производственнай практикаларын кэмигэр үөрэнээччилэр биригэдэлэрин салайан, оскуолаларын олбуорун оҥорбуттара. Маны омос көрдөххө, быстах түгэн курдук эрээри, оччотооҕу 15-16 саастаах уол туһунан элбэҥи этэр.

Онуһу бүтэрээт да, дьон-сэргэ биһирээн этэллэринии, үлэҕэ-хамнаска төбөтүн оройунан түспүтэ. «Нам» совхозка 1 Хомустаах отделениетыгар комсомольскай путевкаан үлэлии тиийбитэ. От тиэйиитэ, сир хорутуута, фермаҕа оҥуһунан уу баһыыта, эбии аһылык бэлэмнээһинэ буоллун — барытыгар үтүө суобастаахтык бириэмэни аахсыбакка эрэ биир сыл үлэлээбитэ.

1964-67 сылларга гражданскай иэһин толорон, Советскай Армия кэккэтигэр сулууспалаабыта: авиационнай истребительнэй дивизияҕа связиһинан. I кылаастаах радиотелеграфист идэлээх, радиоконтроль начальнигынан үлэлээбит, бойобуой уонна политическай бэлэмнэнии туйгуна бэлиэлээх сиппит-хоппут саллаат дойдутугар кэлбитэ (билигин старшай лейтенант званиелаах саппаас офицера). Кэлээт да «Межколхозстрой» тэрилтэтигэр тутаччынан үлэҕэ киирэн, нэһилиэгэр детсад дьиэтин, икки түөртүү квартиралаах дьиэлэри, хас да хотоннору икки сыл устата тутуспута.

1968-73 сс. университет физико-математическай факультетын үөрэнэн бүтэрэн, физик идэлээх учуутал Бүлүү улууһугар ананан, I Күүлэт орто оскуолатыгар 10 сыл директорынан таһаарыылаахтык үлэлээбитэ. Манна үлэлиир сылларыгар оскуола базатын бөҕөргөтүүгэ, үөрэтии-иитии боппуруостарыгар, ордук оҕону үлэҕэ үөрэтэн бэйэ дьоҕурун сайыннарыыга, идэни таба талыыга туһаайыллыбыт үлэлэргэ болҕомто уруллубута. Оскуолаҕа капитальнай өрөмүөн ыытыллыбыта, кабинетнай системаны олоххо киллэрэр иннитэн кабинеттары тэрийэн, кинилэри техсредстволарынан, көрдөрөн-үөрэтэр пособиеларынан хаччыйыы, трактор разрезтара о.д.а. булуу күүскэ ыытыллыбыта. НВП базата баар буолбута: кабинет, сабыылаах тир, байыаннай городок оҥоһуллубуттара. Гараж тутуллубута, «Беларусь», ДТ трактордар булуллубуттара, кинилэргэ соһуллар тэриллэр баар буолбуттара.

Түмүгэр сыл аайы 13-15 үһүс кылаастаах трактористар оҕолор ортолоруттан үөрэнэн тахсаллара ситиһиллибитэ. ЛТО тэриллэн онно аналлаах көһө сылдьар база оҥоһуллан, оҕолор сайыҥҥы сынналаннарын көдьүүстээхтик атаарар кыахтаммыттара.

1983 с. дойдутугар ынырыллан кэлэн, Хамаҕатта нэһилиэгин исполкомун председателинэн талыллан, алта сыл бары кыаҕын толору туһанан үлэлээбитэ. 1973-1991 сс. икки нэһилиэккэ (I Күүлэт, Хамаҕатта) сельсовет депутатынан талыллан норуот итэҕэлин толорбута.

1991-95 сс. Нам оройуонун ситэриилээх комитетын народнай депутатынан уонна президиумун чилиэнинэн талыллан, буккуурдаах кэм саамай саҕаланыытыгар үлэлэспитэ. 1989-1991 сс. «Комсомольскай» совхоз парткомун секретарынан үлэлээбитэ. 1992 сылтан 2001 сылга диэри Хамаҕатта нэһилиэгин дьаһалтатын баһылыга. Ити кэмҥэ кэнники биэс сылга нэһилиэгэр ЖКХ начальнигынан сүрүн үлэтин таһынан үлэлээбитэ.

2002 сылтан «Нам улууһа» МТ мунньаҕын депутата, сокуонаска, кадрга, бас билиигэ бастайааннай комиссия чилиэнэ. 1996-2001 сс. улуус дьаһалтатын коллегиятын чилиэнэ. Кылгас тохтобулу аахсыбатахха Николай Дмитриевич алта уон сааһыттан лоп курдук аҥарыгар народнай депутат курдук улахан түбүктээх общественнай эбээһинэһи сүрүн үлэтин тас өттүгэр үтүө суобастаахтык толорон кэллэ уонна толоро сылдьар.

2001-2004 сс. Хамаҕатта орто оскуолатын директорынан үлэлээтэ. Ханна да буоларын курдук оскуола материальнай базатын бөҕөргөтүүгэ сүрүн болҕомтотун туһаайан, начальнай оскуола дьиэтин тутуутун саҕалаабыта, оскуолаҕа МТЗ трактор, УАЗ фургон массыына, техническэй тэриллэр булуллубуттара.

Николай Дмитриевич итиччэ уһуннук салайар үлэҕэ сылдьыбыт киһи туох илии тутуурдаах, өттүк харалаах алта уон сааһын көрсөрүй диэтэххэ, томоонноҕунан отуттан тахса араас үлэ көрүҥнэрэ ыытыллыбыттара ааттаныахтарын сөп. Олортон сороҕун эттэххэ, сайылыктарга, дэриэбинэ иһигэр кутуу суоллар, нэһилиэккэ гааһы киллэрии, чаанньынай дьиэлэри тутууну көҥүлэйин (Хамаҕаттаҕа саҥа дэриэбинэ үөскээтэ), спортсаала, таас баанньык, Кириэс-Кытыл бөһүөлэгин хоту энэрин оҕолорун хабар 2 №-дээх детсад, орто оскуола базатыгар саха-французскай ассоциированнай оскуола аһыллан, туһунан дьиэлэнэн-уоттанан билигин ситиһиилээхтик үлэлии олорор, «Лингва» лаабыр базата, маҕаһыыннар, оскуола остолобуойа о.д.а. үгүс тутуулар, үлэлэр ыытыллыбыттарын үгүһү аатталыахха сөп.

Кэргэнинээн Галина Алексеевналыын (университекка бииргэ үөрэммиттэрэ, өр сыл физика, математика учууталынан, воспитателинэн, интернат сэбиэдиссэйинэн үлэлээбитэ, билигин пенсияҕа олорор) дьиэ-уот туттан, сүөһү-ас иитэн ньир-бааччы ыаллар. Сыл аайы 25-30 тн. оту оттууллар. Биэс оҕону төрөтөн, иитэн сүһүөхтэригэр туруордулар. Икки уол, икки кыыс үөрэҕи бүтэрэн үлэһиттэр. Кыралара эмиэ үрдүк үөрэххэ үөрэнэ сылдьар. Эһээ, эбээ буолбут дьоллоох дьоһун ыаллар.

Николай Дмитриевич киһи быһыытынан сүрдээх бүгүрү үлэһит, дьоҥҥо-сэргэҕэ болҕомтолоох, дьон кыһалҕатын өйдүүр. Үлэтигэр-хамнаһыгар эппиэтинэһи толору туталар, онтукайын аан бастаан бэйэтиттэн саҕалыыр, ону кытта тэбистэҥнэ дьонтон ирдэбиллээх салайааччы, эппит тылыгар турумтуо. Бастакы улахан наҕараадатын армияҕа сулууспалыыы сылдьан 1965 с. «Фашистскай Германияны Кыайыы иһин» юбилейнай мэтээли ылбыта. «Үлэ ветерана», М.К. Аммосов 100 сааһыгар аналлаах юбилейнай, «Гражданскай килбиэн» знактар кавалердара. Нам улууһун «Ытык киһитэ» — 2000 с. РСФСР үөрэҕин Министерствотын Бочуотунай грамотатынан 1984 с. наҕараадаламмыта.

Кини оҕо сааһа ааспыт, үөрэммит Хамаҕаттатын ис сүрэҕиттэн, сөбүлээн, армияҕа, үөрэххэ уонна үлэлии бара сылдьыбыт кэмнэрин аахсыбатахха, олоҕун саамай кыахтаах өттүн сиригэр-уотугар, нэһилиэгин инники кэрэ кэскилин туһугар анаабыта кэнэҕэски кэнчээри ыччат махталын ылыан ылыаҕа диэн биргэтик эрэниэххэ эрэ сөп.

Г.С. КАСЬЯНОВ, үлэ, тыыл ветерана, улуус Ытык киһитэ

Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр

«Отуу уота» доҕотторун түмэр

ХОЛОНО ТУР, ХОННОХТООХТУК!

Республикатааҕы «Бичик» кинигэ бэчээттиир кыһата быйыл олунньуга А.Г. Кобяковы «Холонуум эрэ мин...» диэн хоһоонноруо хомуурунньугун бэчээттээн таһаарда. Поэт урукку өттүгэр бэчээккэ таһаартарбыт айымньыларыттан ураты кэлин кэмиг суруйталаабыт хоһоонноро киллэриллибиттэр, хоһооннор темаларынан бэрэдэктэнэн сүүмэрдэммиттэр, ону тэҥэ «Орон» поэмата киирбит.

Кинигэ сүрэхтэниитин «Эҥсиэли» хаһыат редакцията, И. Чаҕылҕан аатынан литературнай музей уонна улуустааҕы киин библиотека тэрийдилэр. Маннапоэзияны сөбүлүүр 30-са киһи кэлэн сырытта, бэйэлэрин сыанабылларын эттилэр, авторга ыйыы-кэрдии, сүбэ-ама оҥордулар.

«Эҥсиэли» хаһыат корреспондена Л.А. Уваровская хомуурунньук туһунан сүрүн ырытыыны оҥордо. Итиниэхэ кини автор лирическэй айымньыларыгар улахан болҕомтотун уурда. Кинини ситэрэн-хоторон айымньылар форма өттүлэриттэн бэриллиилэрин саха тылын специалиһа, улуустааҕы нарсуд үлэһитэ К.А. Олесов оҥордо. Кини сүрүннээн хоһоон рифмаларыгар, көрүҥнэригэр тохтоото. Ордук табыгастаахтык паараласпыт, кириэстии уонна куустаһыннарыы рифмаларынан автор кыайа-хото үлэлиирин бэлиэтээтэ. Хас да кинигэ автора Г.И. Кривошапкин эмиэ бэйэтин көрүүлэрин итэҕэтиилээхтик дакаастаата, автор тохтуутохтуу буолбакка, биир күрүстүк суруйан иһэригэр бэйэтин баҕа санаатын эттэ.

Кэбээйи улууһун мунньаҕын депутата, норуот ырыаһыта, Арыктаах бөһүөлэк олохтооҕо Дмитрий Иванович Николаев авторы кытта бииргэ оскуолаҕа үөрэммит буолан, ол сыллартан Андрей Григорьевич поэзияны сөбүлүүрүн, оччолортон дьарыктанар дьоҕурдааҕын бэлиэтии көрбүтүн тустарынан иэйэн-куойан туран эттэ.

Хатырык нэһилиэгин баһылыга Н.В. Слепцов, норуот ырыаһыта К.Н. Тихонов, улуус мунньаҕын депутата, журналист В.Т. Васильев, ветеран улуустааҕы сэбиэттэрин председателэ М.В. Петрова, «Отуу уота» литературнай түмсүү салайааччыта И.З. Кривошапкин, киин балыыһа үлэһитэ М.С. Баишев, олохтоох мелодист Афанасий Татаринов, киин библиотека специалиһа Х.К. Попова о.д.а. бэртээхэй кинигэ тахсыбытынан авторы эҕэрдэлээтилэр, өссө да айар үлэтигэр салгыы ситиһиилэри баҕардылар, сорох түгэнҥэ сүбэ-ама биэрдилэр.

Улууска биир биллэр автор, педагогическай үлэ ветерана, хас да кинигэлээх В.В. Ушницкай-Сэки авторга анаан доҕордуу шаржы анабыл хоһоонноох бэлэхтээбитэ үгүстэри сэргэхситтэ. Автор А.Г. Кобяков айымньыларыттан ырыалары, хоһооннору К.Н. Тихонов, В.Г. Рожин, мелодист А. Татаринов о.д.а. толордулар. Аҕа көлүөнэ бэрэстэбиитэллэрэ Н.И. Сивцев, М.Н. Жирков, В.М. Бочкарев автор айымньыларын истиҥ-иһирэх тылларынан аҕыннылар.

А.Г. Кобяков актыыбынай кыттыыны ылбыт дьоҥҥо бэйэтин махталын тириэртэ уонна кэлэр да өттүгэр айар үлэнэн дьарыктана туруом диэн эрэннэрдэ.

Г. ЭВЕРСТОВ

«ПЕШЕХОД» ОПЕРАЦИЯ

2004 сылга республика үрдүнэн сатыы дьон кыттыылаах 357 суол быһылаана тахсыбыт, онно 59 киһи өлбүт, 331 киһи эчэйии ылбыт. Сатыы дьон буруйунан 181 суол быһылаана таһаарыллыбыт. Суол быһылааннарын 17,9 %-на 16-гар диэри саастаах оҕо өлүүлээх эбэтэр эчэйиилээх. 2005 сыл 2 ыйыгар 89 суол быһылаана буолбут, онно 15 киһи өлбүт, 95 эчэйии ылбыт. Бу быһылааннартан 20-тэ сатыы дьон буруйунан таһаарыллыбыт. Республика суолларыгар сатыы дьон кыттыылаах, кинилэр буруйдарынан элбэх суол быһылаана таһаарыллыбытынан сибээстээн муус устар 15-25 күннэригэр «Пешеход» диэн операция ыытыллар. Операция кэмигэр рейдэлэр буолуохтара, онно сатыы дьон улахан болҕомтоҕо ылыллыахтара.

В. РЫКУНОВА

Иван Серафимович Шарапов... Кинини Нам улууһугар билбэт киһи, бука, суох буолуо. Ордук үлэни үлэлээбит, олоҕу олорбут, билигин пенсиябка олорор аранга ортотугар уонна орто саастаахтарга... Хомойуох иһин, билигин кини биһиги ортобутугар суох. Ыарахан ыарыы ытарчатыгар ыһыктыбат гына, ыбылы ылан быйыл сайын суорума суоллаабыта, илдьэ барбыта. Өссө да сылдьыахтаах, күүһэ кыайарынан үлэлиэхтээх, сирдээҕи олохчо үөрэ-көтө олоруохтаах доҕорбутун, табаарыспытын сүтэрбиппит. Тиһэх суолугар сүөм түһэн, харыс хаалан атаарбыппыт. Кини баарасуоҕа 60-чатын санга ааспыта.

Уйбаан сырдык сэбэрэлээҕэ, аһаҕас дууһалааҕа. Оҕо курдук өс киирбэх майгылааҕа. Айылҕаттан эриллибит сымнаҕас баттаҕын өрүкүччү өрө анньан, миннигэс мичээрин бэлэхтээн, көрөн-истэн чаҕылыйа турарын көрбүт кыыс, бука, нохтолоох сүрэҕэ толугуруу тэптэҕэ, көрбүт хараҕын кыайан дьапты гыммакка, эрэйи көрдөҕө... Биһиги киһибит оннук чаҕылхай, харахха быраҕыллар уолан этэ.

Көстөр эрэ дьүһүнүнэн буолбакка, үлэтигэр уонна олоҕор эмиэ кыраһыабайдык үлэлээн, олорон ааспыт киһи. Ону бу бэйэтин олоҕун туһунан сауруйбут ахтыытыттан билиэххит.

Тоҕо эбитэ буолла, быйыл саас биир көрсүһүүбүтүгэр (кэлин 2-3 сылга кураак көрсөн сэлэһэр, кэпсэтэр буолбуппут): «Чэ, Өндөрөй, бу ахтыы суруйдум. Олоҕум туһунан. Маны көрөн, туох тахсарынан, баҕар, очерк, баҕар, кэпсээн курдук оҥор. Бэйэҥ аккыттан. Толкуйдаан-толкуйдаан баран, эйигин эрэ оҥорор диэн түмүккэ кэллим. Чэ, кытаат!» — диэбитэ. Мин өбүлэспитим, «кытаатыах» буоптум. Ол онон хаалбыта. Иҥэн хаһаҥаҕыйах ыйынан кинини суох буолуо диэн хантан кэлиэй?!

Мин эмиэ толкуй бөҕөө түстүм.. Кини эппитинэн оҥоруохха дуу, эбэтэр хайыахха? Кини билигин суох. Хайдах үйэтитиэххэ? Онтон саная киирдэ. «Арааһа, бэйэтин тыла-өһө билэр дьонугар ордук чугас, тийиммтиз буолуо. Уйбааны ордук санатыа», — диэн. Онон бу ахтыы Иван Серафимович хайдах суруйбутунан бэриллэр.

Андрей КОБЯКОВ

Никольскайдаабы сир музейыгар И.С. Шарапов аатын иҥэриигэ

«МИН БААЙЫМ — ОЛОҔУМ УОННА ҮЛЭМ...»

Ийэм кэпсээнитэн өйдүүрбүнэн, ол саҕана сэрии ыарахан дьылларыгар күҥүн 1942 сыллаахха Тулагы таһыгар Николаевка диэн дэриэбинэҕэ ийэм эдьиийигэр Маайаҕа кыһалҕа кыһарыйан көһөн тиийэн олохсуйбут үһүбүт. Онно тиийбиппитигэр Мархатааҕы аймахтарбыт Аверинскайдар миигин иитэ ыларга ийэбиттэн көрдөспүттэр, ону ийэм оҕобун бэйэм илдьэ сылдьабын, аҕата сэриигэ барарыгар кэриэһин кыра уолу үчүгэйдик көрөн-истэн киһи гынарга эппит.

Эһиилгитигэр саас, үс саастаахпар буолуо, орто убайбынаан Васялыын кыбыыга оонньуу сырыттахпытына биһигини маган халааттаах дьон дьиэҕэ ыҥыран киллэрбиттэрэ уонна көхсүбүтүгэр иннэнэн ыарыылаах баҕайытык батары аспыттара, ол арааһа прививка оҥорбуттар быһыылаах этэ, көхсүм этэ наһаа күүскэ ыалдьыбыта уонна испит быһыылааҕа, онон буолуо олох ойбөр хатаан кэбиспиппин.

Онтон алта саастаахпар Никольскайга баарбын өйдүүбүн. Күһүн диэки ийэм миэхэ от күөҕэ халыҥ сукунаная кылгас халтаҥсон тигэн биэрбитэ, ону күһүн Партизантан ичигэс күн тэлиэгэлээх оҕуһунан аймахтарбыттан айаннаан иһэн тэлиэгэҕэ уурбутум түһэн хаалбыт этэ, ол халтаҥ сону сүтэрбиппэр ийэм олох өмхөтөрө.

Сэттэ саастаахпар Партизан сэттэ кылаастаах оскуолатыгар бэлэмнэнии кылааска үөрэнэ киирбитим. Күһүн ичигэс кэмнэргэ ый курдук үөрэнэн баран, тымныы түһэн ичигэс таҥаһа суох буоламмын оскуолаҕа үөрэнэрим тохтообута. Эһиилгитигэр эмиэ оскуолаҕа аттаммытым, ол гынан баран ичигэс кыһыҥны таҥас кыайан көстүмүнэ эмиэ оскуолаҕа кыайан үөрэммэт буолбутум. Күһүн хаар түспүтүн кэннэ үөһэ алааска Хаабыка өтөҕүн арҕаа өттүгэр алааска эдьиийим Шарапова Татьяна Егоровна субай сүөһү көрө анаммытыгар кыстата илдьэ барбыта. Үөһэ мыраан үрдүгэр Партизан оскуолатын учуталлара, улахан оҕолоро оттор кыстык маһын бэлэмнии сылдьаллара, онно кылааһым салайааччыта Суздалов Иван Петрович оҕус сыарҕатыгар таҥаска суулаан илдьэ баран иһэллэрин көрөн бу дьону үөрэттэрбэккэ тоҕо илдьэ баран иһэҕит диэн ыйыппытыгар эдьиийим миигин алааска кыстата илдьэ иһэбин диэн быһаарбыта. Ордук ол кыһын алааска кыстаабытым. Алааска олорон күһүн ичигэскэ хаар чарааһыгар чугас алаастарга баар иччитэхсийбит өтөхтөрү кэрийэр этибит. Билигин сүрдээҕин диэн сөҕө саныыбын урукку өтөхтөргө дьиэ иһигэр сэриигэ барбыт дьон буоллаҕа буолуо, оронго утуйар таҥастара хомуллан турар буолар этэ, ону ким да тыыппат, ыспат этэ быһылааҕа.

Биирдэ биир балаҕантан таҥара ньаалбаанын, үчүгэй баҕайы хоруопка оноһуулаах инники өттө таастаах, аһыллар, илдьэ кэлэн мөҕүллүбүппүн, төттөрү илдьэргэ сорудах ылан, төннөрбүппүт. Балаҕан иһэ көмүлүөк оһохтоохо, улахан дьон түүннэри, күүстэри оҕус сыарҕатынан тиэйэн аҕалбыт кураанах маһы мастаан оттоллоро. Оҥох таһыгар үөһэ сарданаҕа тимир илиискэ сэлиэһинэй сиэмэни чараас гына тэнитэн хатараллара, ону улахан оҕолору кытта муннукка турар суоруна бурдук тардар этибит, сырдатынар уоппут тымтык этэ. Балаҕаммыт түннүгэ муус буолара, күн аайы ону быһаҕынан, устуруус быһаҕынан кырыаһыыр этибит. Күһүн, саас күөлгэ ойбоҥго бороскулары үүрэн киллэрэн ылатар этибит. Бороскулар уулуу сылдьан тэпсэннэр уута түһүү буолар этэ, ону хотоҥго кэлэн улахан дьоҥго тыллыыр этибит. Биир Мээчэ диэн биригэдьиир быһыылааҕа, хаһан эмит кэлэн хоно сытан остуоруйа кэпсиирэ, олоҥхолуура. Кэһэ хойут көмүлүөк оһох уотугар олоҥхолоотоҕуна, абааһы уолун ырыатын үтүгүннэҕинэ сырын орон үрдүгэр олорон, куттанан атахпытын кумуччу тардарбыт.

Күһүн Партизаҥҥа үһүс төгүл төхтөрүйэн бэлэмнэнии кылааска үөрэнэ киирбитим. Никольскайтан Охлопков Гоша (Моҕотой), Аргунов Коля (Апсаа, нуччалыы овца), Шадрина Клава, Титова Варя, Протопопов Рома (Чоҥоо), Заболоцкай Илья (Ньээнньэ) буолан үөрэммиппит. Маҥнайгы кылааһы бүтэрэн, аны Киров аатынан колхоз Ленин аатынан Хамаҕаттаҕа холбоһон биһигини 2-с кылааска аны Хамаҕаттаа сэттэ кылаастаах оскуолатыгар көһөрбүттэрэ. Иккискэ, үһүскэ, төрдүскэ, бэһискэ таайбар Иванов Андрей Романовичка (первэй) олорон үөрэммитим. Иккис кылааска куордаммым сыл аҥара үөрэммэтэҕим, ону үчүгэйдик үөрэнэр диэн үһүс кылааска таһааран кэбиспиттэрэ. Хамаҕаттаҕа Ларионова Степанида Степановна, Охлопкова Анна Спиридоновна, Мальцева Фекла Васильевна, Протопопов Василий Семенович, Матвеев Борис Гаврильевич, Крюков Ваня, Белоусов Ваня, Находкин Коля, Протопопов Фома, Заболоцкай Илья, Аргунов Коля, Чан-Су Анна, Ильина Мария, Григорьева Шура буолан үөрэммиппит. Алтыс, сэттис кылааска интернакка олорон үөрэммитим. Алтыс, сэттис кылааска кылааспыт салайааччыта Далан-Василий Семенович Яковлев историяҕа, нуучча тылыгар үөрэппитэ. Миигин интернаттан ыҥыран олорор дьиэтигэр уруок аахтарар этэ, сурдээҕин диэн толлор, кыбыстар этим.

Күһүн алтыска үөрэнэ сырыттахпына дьиэтигэр ыҥыран ылан уруоккар бэлэмнэн диэн история кинигэтин туттаран кэбистэ уонна маннык темалары барыахпыт диэн страницаларын этэн биэрдэ. Кэлин үөрэппиппин бэрэбиэркэлээтэ уонна тугу сатаан өйдөөбөтөхпүн быһааран биэрбитин өйдүүбүн. Ол саҕана кэргэнэ Колпашникова Клавдия Петровна миин буһарбыт этэ, остуолга олорон ыҥыран миин иһэртилэр, сыалаах үчүгэй, миннигэс баҕайы эмис ынах этин тото сиэтим, өйдөөн хаалбытым лапсатын оннугар бөдөҥ баҕайы макароннар этэ, оннук миннигэс миини ийэм уонна эдьиийим Маайа, кэргэним бокуоньук Аня астыыллара.

Сэттиһи бүтэрэн Намҥа ахсыс кылааска үөрэнэ киирдим. Интернакка ылбатылар. Улахан убайым Михаил кэргэнинэн аймахтарыгар олорто. Нэдиэлэҕэ сиир килиэппин, лэппиэскэбин илдьэ сылдьабын. Онно промкомбинакка үлэлиир уолаттар олороллоро. Кинилэр биир күн үлэлэригэр барбатылар, арыгылаан күннээбиттэр, ыһык лэппиэскэбин, арыыбын охсон кэбиспиттэр. Икки күн бээтинсэ, субуота аччык сырыттым. Дьоммор тиийэн ийэбэр, убайбар аны үөрэммэппин диэн этэн тын Севастопольга байыаннай часка документтаах быһыытынан туттаран хаалларан кэлбиппит.

Сахалыҥҥа тиийбиппэр биһиги чаастыытыгар ЧП буолбут этэ. Бииргэ сулууспалыыр уолаттарым үгүстэрэ Московскай уобаластан сулууспалыы ыҥырыллыбыттар этэ. Кинилэр киэһэ казармаларын таһыгар баар байыаннай ыскылааттарга киирэн (билэр уолаттара харабылга турар эбиттэр) үөһэ кырыыһа үрдүнэн киирэн УРС диэн (управляемые ракетные снаряды) самолекка иилиллэр кутталлаах снарядтары ылан костер оттон ытыалаабыттар, онтукалара биллэн үс уол: биир ефрейтор, икки сержант дисциплинарнай батальоҥҥа байыаннай трибунал суруттаан турар.

Севастопольга командировкаҕа сырыттахпына биир дойдулаахым Егор Охлопков младшай лейтенаннар курстарын бүтэрэн сулууспалыыр полкабытыгар дьуһуурунай чаас буолан дьуһуурустубалыы сылдьар этэ. Ол сылдьан киэһээги аһылыкка кофе оноһуллан саллааттарга, офицерларга бэриллиэхтээх эбит, онно Егор кофеҕа анаан бэриллэр нуорма сахары икки төгүл элбэх саахары алдьас суоттаан ыскылааттан бэрдэрбит, онно тута бэрэбиэркэ оноһуллан демобилизацияланар күүн уһатан миигиттэн ый аҥарынан дьиэтигэр хойутаан кэлбитэ.

Мин 1960 сыл атырдьах ыйын 19күүгэр Намтан армияҕа ыҥырыллыбытым. 1963 сыл атырдьах ыйын 19 күүгэр Намҥа дьоммор, төрөөбүт дэриэбинэбэр Никольскайга, эбиэт саҕана куораттан автобуһунан айаннаан тиийбитим. Дойдубар сержантскай хамнаһы уонна быраайыаспын туһанан Сахалинтан Хабаровскайга дылы самолетунан көтөн кэлбитим. Хабаровскайга грузовой самолекка таһаҕас куруустаабыппыт, онон Алдаҥҥа дылы самолетунан көппүппүт. Салгыы Дьокуускайга дылы «КАВЗ» автобуһунан сахсыллан айаммыт түмүктэммитэ.

19 чыыһылаҕа сарсыарда эрдэ соҕус автовокзалга тиийэн кэлбиппит. Вокзалга үс милиция офицердара дьуһуурустубалыы сылдьаллар этэ, кинилэр мин документтарбэр бэрэбиэркэлээбиттэрэ, ол сыл биһигини саллааттары аан маҥнай мундирынан демобилизациялаабыттара, формам үчүгэйин иһин эбитэ дуу, миигин Дзержинскэй уулуссаҕа турар МВД министерствотыгар ыҥыран илдьэ барбыттара, онно илдьэн биир капитан званиелаах милиция офицерыгар киллэрбиттэрэ. Милиция капитана мин документтарбын көрөн баран милиция органыгар үлэлиэххин баҕарабын дуо диэн ыйыппыта, ону мин үрдүк үөрэххэ киириэхпин баҕарабын диэн бэйэм ис санаабын эппитим, ону улаханнык олуйа барбатаҕа, массыынаан автовокзалга аҕалан биэрбиттэрэ. Дойдубар тиийбитим дьонум астара-үөллэрэ мөлтөһүөр эбит. Дьиэбэр тиийэрбэр 164 солк. харчылаах этим, онон ас-үөл ылан көрсүһүү бырааһынныгын ыллаан-туойан, үөрэн-көтөн ылбыппыт.

Күһүн хойутаан кэлбит буоламмын үөрэххэ кыайан киирбэтэҕим. Улахан убайым Михаил саҥа дьиэ тутта сылдьар этэ, ол дьиэ көҥдэйэ бүппүт этэ, ону колхозтан биир үлэһити көмөҕө биэрбиттэрэ. Охлопков Петр Васильевич диэн оҕонньордуун дьиэ үрдүн маһын устуруустаан, эрбээн тэлгэзбиппит. Күһүн ичигэс соҕус эрдэҥинэ дьиэ боппуолдьатын хаспытым, буорун ис сабараннаҥатыгар таҥатан куппутум, дьиэ ис-тас өттүн ханапаакылаабытым. Онтон сэтиннньи ыйга орто убайбар Баһылайга киирбитим, онно кини үһүс курска СГУ-га ветеринар идэтигэр үөрэнэ сылдьара, кэргэннээх, оҕолоох этэ, онон биир хос биэрбиттэригэр бары олорбуппут. Ийэм оҕо көрөрө, мин бэлэмнэнии курска киирбитим. Комсомол путевкатынан Дьокуускайдаабы автоуправлениеҕа 85 солк. хамнастаах инспектор дуоһунаһыгар үлэлии киирбитим.

Саас экзаменнарбын туттаран Омскайдаабы тыа хаһаайыстыбатын институтугар инженер-механик идэтигэр 1964 с. үөрэнэ киирбитим. Биир дойдулаахым Егор Охлопковтыын бииргэ туттарсан киирбиппит. Бэлэмнэнии курсугар үөрэнэ сылдьан саас автобуска Владимир Гаврильевич Третьяковы көрсүбүтүм. Кини Омскайдаабы автодорожнай институту бүтэрэн Граф Биэрэгэр баар СПТУ-га преподавателинэн ананан үлэлии сылдьар этэ, онно көрсөн Омскай куораккa тийэн үөрэн диэн сүбэлэспитэ. Онон үөрэхпин Омскай куораккa үөрэнэн саҕалыырга кини сүбэтин ылыммыттым.

Куораккa бэлэмнэнии курсугар үөрэнэ сырыттахпына улахан убайым Михаил кэргэнинэн Анялыын, оҕолорунаан олордохторуна соҕуруу фермаҕа саҥа дьиэлэрин таһыгар турар дьиэлэрэ оҕолор алдьас уотунан оонньуу сырыттахтарына умайан барбыт, ийэлэрэ Аня бокуонньук оҕолорун быыһыырга хорсун быһыыны оҥорбут. Дьиэ умайан ыысыдан буруо, аны саа ботуруоннара эстэн, кыраһыыннаах лаампа умайан, куурусса лар күрээтинньиккэ хаайтаран уокка өлөр айдааннара тахсан, өймэйдээх тулуйбат, үөһэ кырыыһаҕа шифер уоттан эстэн тыас-уус, дьон айдаана Аняны уолуппатахтара, ыһыы-хаһыы ортотунан умайа турар дьиэҕэ ыстанан киирэн, оҕолор кутталларыттан орон анныгар саспыттарын булан таһаарсан Розаны, Марусяны быыһаабыт. Баар-суох да буоллар малбыт-салбыт, таҥаспыт, документтарбыт, хаартыскаларбыт умайан күл-көмөр буолбуттара. Никольскай олохтоохторо үпхарчы, мал-сал, иһит-хомуос хомуйан күүс-көмө, тирэх буолбуттара.

Күһүн эмиэ 1965 сыл атырдьах ыйын 19 күүгэр Омскайдаабы тыа хаһаайыстыбатын институтугар Гоша Охлопковтыын тиийбиппит. Куораккa билэр ыалбытыгар Гоша ыын хонон баран сарсыарда хараҥаҕа автовокзалга тиийбиппит. Биирдии кыра валеткалаах этибит. Омскайга тиийэн кылаабынай корпуска документтарбытын туттара киирдибит. Онно приемнай комиссияҕа дьон бөҕө остуолга олороллор, үксүлэрэ дьахталлар этэ. Онтон биир эдэрчи соҕус дьахтар, «ити уолаттары көрүҥ эрэ наскылара тус-туһунан эбиттэр», диэн, ол саҕана муода кылгас бүрүүкэни кэтиллэр буолара, өйдөөн көрбүппүт кырдьык биир наскыбыт от күөҕэ, биир наскыбыт халлаан күөҕэ. Ыалга хаҥаҕа тус-туһунан дьуһуннээх наскылары кэтэн кэлэн күлүүгэ баран турардаахпыт.

Кыһын маҥнайгы семестры бүтэрэн мин Намҥа кэллим. Онно уруккутан билсэр кыыспын Аня Протопопованы кэргэн ыллым. Институкка общежитиеҕа биир хоско сахалар алтыа буолан бииргэ олордубут. Бэрт иллээхтик убай-быраат курдук бэйэ-бэйэбитигэр көмөлөсүһэн олордубут. Сунтаартан Петров Андрей Данилович (маннааҥы врач Александр Данилович убайа), Бүлүүттэн Ильин Афанасий Николаевич, Амматтан Николаев Егор Михайлович, Тааттаттан Полускин Петр Петрович, Намтан мин уонна Гоша. Гоша атын хоско олоро сылдьыыбыта. Үһүс курсу бүтэрэн баран Гоша Муомаҕа барбыта, онно тиийэн кэргэн ылан баран үөрэнэ кэлбэтэҕэ, кэлин заочниктаан 1 курсу бүтэрбитэ, кэлин ЯГУ-га кэтэхтэн үөрэҕин салҕаан зооинженер идэтигэр диплом ылбыта.

Үөрэхпитин бүтэрэрбитигэр миигин институт парткомугар ыҥыран ылбыттара уонна эйигин төрөөбүт ороҕуонуҥ комсомол иккис секретарынан мэктиэлиир диэн райком секретэрин телеграмматын көрдөрбүттэрэ. Ону мин бэйэм идэбинэн үлэлиэхпин баҕарабын диэбитим, онно кими да кытта сүбэлэспэккэ эрэ итинник хоруйу биэрдэҕим.

(Бүтүүтүн 4-с стр. көр)

«МИН БААЙЫМ – ОЛОҕУМ УОННА ҮЛЭМ...»

(Бүтүүтэ. Иннин 3-с стр. көр)

Намна кэргэммэр күһүн байыаннай кафедра программатынан Бийскэй куорат таһыгар икки ый сулууспалаан младшай лейтенант званиелаах тиийэн кэллим.

Тыа хаһаайыстыбатын управлениетыгар күн аайы үлэҕэ киирээри тоҕус чаһы куоттарбакка баран иһэбин, министерстоттан направлениелааҕым үрдүнэн (онтукайын кэлин билбитим). Иккис секретартан аккаастаммыт буруйбар үлэҕэ ылыман диэн райком секретарын дьаһала баар эбит.

Ону мин Власий Степанович Березкиннга киирдим, кини начальнигы солбуйан олорор. Отдел кадр инспектора бу үлэһити үлэҕэ ылыман диэн дьаһал баар диэн этэн көрдө быһыылааҕа, ону Власий Степанович миигин сайабылыанньаҕын суруй диэтилэр. Мин үрдүк хамнастаах технадзор старшай инженерин дуоһунаһыгар суруйдум. Ону миигин инженер по ТБ ыллылар, онно хамнаһа кыра, үлэҕэ киирэммин үөрүү бөҕө. Кылаабынай инженер Федоров Алексей Гаврильевич этэ, гостехнадзорунан Спиридонов Иван Николаевичы ыллылар. Райком бастакы секретара куоракка атын үлэҕэ барда, санга секретарь кэллэ. Түөрт ый үлэлиирбин кытта Федоров Алексей дойдутугар Сунтаарга барда, миигин кылаабынай инженеринэн бигэргэтэн кэбистилэр.

1966 с. уол оҕоломмуппут. Саһын аһан баран ыалдьан өлбүтэ, онтон улахан кыыс Лена 1967 с. төрөөбүтэ. Билигин Богданов Вячеслав Валентинович диэн нуучча киһитигэр кэргэн баран Омскай куорат таһыгар Октябрьскай сэлиэнньэтигэр олороллор, 13 саастаах уол оҕолоохтор. Чаһынай дьиэ-уот, маҕаһыынаахтар. Лена араспаанньатын уларыппатаҕа. Кыра кыыс Шура 1970 с. төрөөбүтэ. Хаҥалас уолугар, Хачыкаттан төрүттээх Ефремов Егор Николаевич диэн саха уолугар кэргэн тахсыбыта. Иккиэн Благовещенскайдаҕы тыа хаһаайыстыбатын институтугар үөрэнэн экономист идэтигэр дипломнаахтар. 13 саастаах уол, аҥыс саастаах кыыс оҕолоохтор. Куоракка олороллор, иккиэн үлэлээхтэр. Улахан кыыс Лена Омскайдаҕы тыа хаһаайыстыбатын институтун агрономическай отделениетын бүтэрэн диплом ылбыта. Күтүөт Вячеслав институт агрономическай отделениетын иккис курсун эрэ бүтэрбитэ.

Тыа хаһаайыстыбатын управлениетыгар 1976 сылтан үлэлээбитим. Онтон 1976 сыл ороруоннааҕы «Сельхозтехника» холбоһугар партия райкома кылаабынай инженеринэн ыыппыта. Кылаабынай инженеринэн үлэлии сылдьан партийнай тэрилтэ секретарынан талбыттара. Механизатордары үөрэтэр куорат филиалын салайан үлэлэппитим. Ороруонум дьонун, атын хоту ороруоннар эдэр дьоннорун трактарист курсугар инженердээр: Баев Евгений Алексеевич, Охлопков Николай Николаевич, Стручков Спартак Борисович, Тетерин Владимир Михайлович буолан курсу ыытарбыт. Сылга ортотунан 40-тан тахса механизатордары үөрэтэн таһаарарбыт. Рационализаторскай үлэни күүскэ ыыппыппыт. 1979 сылга тыа хаһаайыстыбатын ССРС научнай-техническэй обществотын бырабылыанньатын Бочуотунай грамотатынан уонна партия обкомун 50 солк. суумалаах хаҥынан бириэмийэлэнэр чиэскэ тиксибитим.

1979 с. ахсыннны 26 к. ороруоннааҕы «Сельхозхимия» холбоһуга тэриллэрин туһунан бирикээс тахсыбыта, онно биллэн турар миигин председатель дуоһунаһыгар анаабыттара. 1984 сыллааҕы түмүгүнэн социалистическай куоталаһыыга бастаммыт ССРС тыатын хаһаайыстыбатын министерстотын уонна профсоюзтар Киин комитеттарын көһөрүллэ сылдьар Кыһыл Знамяларын наҕараадаланар чиэскэ тиксибиппит. Итинник кыайыыны ситиһии республикаҕа да, ороруоннга да суоҕа. Ити иннинэ РСФСР көһөрүллэ сылдьар Кыһыл Знамяларынан хас да квартал түмүгүнэн үстэ ыла сылдьыыбыппыт. Дьон биир санаатын түмэн үлэҕэ үрдүк ситиһиилэри ситиспиппит. Олорор дьиэлэри тутууга, тэрилтэ базатын бөҕөргөтүүгэ күүстээх үлэ ыытыллыыта. Специалистарга табыллан үлэлээбиппит. Ол курдук Попов Алексей Дмитриевич, Окороков Руслан Егорович, Гуляева Ирина Николаевна, Дьяконова Евдокия Назаровна, Данилов Илья Петрович, Романова Альбина Михайловна уода. Кэнники мин кэннибиттэн үлэлээбит салайаччылар тэрилтэ үлэтин тэтимин түһэрбэккэ, материальнай базаны бөҕөргөтүүгэ Кобяков А.Г., Попов А.Д., Окороков Р.Е. таһаарыылаахтык үлэлээбиттэриэн улаханнык астынабын.

1985 с. Аҥа дойду сэриитин 40 сылын кыайыытыгар миигин ороруон салалтата Ржев куоракка делегация салайааччытынан ыыппыта. Делегацияны Габышева М.Н., оччотооҕу партия райкомун II секретара, салайсан, өйөөн, сүбэлэзн-амалаан ыыппыта. Делегация тиийэр кэмигэр сөптөөх боппуруоһу туруорсан Саха сириттэн уонна бириги ороруоммутуттан элбэх буойун өлбүтүн үйэтитэр туһугар маҥнайгы олуу уурбута. Улуус салалтата тоҕо эрэ миигин ити мероприятиелага олох сыһыарбат диэн хом санаалаахпын. Аҥа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриитигэр анаммыт араас мероприятиелар ыытылыннылар да биирдэ даҕаны ыгырыллыбатым. Ороруон киинигэр дьаһалта дьиэтиттэн олох биллэр чугас аадырыска икки сылы быһа гранильнай сыаҕы дьаһайан үлэлэттим, дьиэбэр телефон да баар, ол тухары миигин биирдэ даҕаны ыҥыран эрэйдэнэн көрбөтүлэр.

Биирдэ Андрей Терентьевич Замятиннга Ржев куорат босхоломмута 60 сыла буолар диэн Ржевкэ сылдьыбыт альбоммун, документуонарбын биэрэн маны дьонгосэргэҕэ таһаарыахха диэн сүбэ да курдук, к[illegible]өһүү да курдук этэ сылдьыбытым. Документуонарбын өр баҕайы илдьэ сылдьыбыта да туох даҕаны инники диэки хардыы оҥоһуллубатаҕа, төттөрү ылбытым.

1986 с. ороруоннааҕы агропромышленнай холбоһук маҥнайгы солбуйааччытынан талыллыбытым. 1988 с. агропромышленнай холбоһук председателинэн талыллыбытым, ону тэҥэ райсовет исполкомун бастакы солбуйааччытынан сирэй председателлэр уоппускаҕа эбэтэр суох буоллахтарына семинары, мунньахтары ыытар этим. Ороруоннааҕы сэбиэт депутатынан хаста да талыллыбытым.

И.С. Шарапов

НАГРАДЫ И.С. ШАРАПОВА

В 1972 г. награжден знаком «50 лет ЯАССР».

В 1974 г. — значком «Отличник соц. соревнования с/х РСФСР».

В 1975 г. принял участие на первом Всероссийском слете наставников сельской молодежи.

В 1979 г. отмечен Почетной Грамотой Президиума Верховного Совета ЯАССР.

В 1977 г. награжден памятным значком Монгольской Народной Республики.

В 1984 г. районное объединение «Сельхозхимия», руководимое Шараповым И.С., завоевало переходящее Красное Знамя Минсельхоза СССР и ЦК Профсоюза работников с/х.

В 1986 г. награжден медалями «За трудовое отличие» и «Ветеран труда».

В 1989 г. было завершено строительство в с. Никольцы здание музея «Земледелие». В настоящее время музей фунционирует.

В 1991 г. улус был награжден Почетной Грамотой Верховного Совета ЯАССР за досрочное выполнение плана закупок сельхозпродукций.

В 1991 г. Указом первого Президента РСФСР от 2 декабря 1991 г. одним из первых в республике присвоено Почетное звание «Заслуженный работник сельского хозяйства РСФСР».

Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр

Спортивнай калейдоскоп: «Спорт-тулуур, спорт- дьулуур»

ЫТЫК КИҺИ БИРИИҺИГЭР

Күлүн тутар 27 күнүгэр Аҥа дойду Улуу сэриитин кыттыылаҕа, улуус дуобакка бастакы чемпиона (1948 с.), Ытык киһи Н.П. Лиханов бириигэр Үөдэй нэһилиэгэр дуобакка күрэхтэһии буолан ааста.

Н.П. Лиханов 1948 сыл райсовет исполкомун секретарынан үлэлии сылдьан, ороруон бастакы дуобакка чемпионатыгар кыттан бастаабыта. 1950 с. кыра колхозтары холботолоон бөдөҥсүтүү саҕаламмыта. Бөдөҥсүйбүт Буденнай аатынан колхозка председателинэн быыбардаммыта. Үлэни, спорду тэҥнэ тутар уонна тэрийсэр салайааччылартан биирдэстэринэн буолбута. Ити саҕана тустууга, дуобакка, саахымакка, ат спордугар ороруоннга үөдэйдэр инники күөҥнэ сылдьыыттара. Үөдэйгэ сылгы боруодатын тупсарыыга улахан хамсааһыны таһаарбыта. Сэрии кэнниттэн Владимирскай, Орловскай таһаҕасчыт, сүүрүк боруодалары аҥалан үөскэппитэ республикаҕа биһирэммитэ.

Нэһилиэккэ ыытыллыбыт дуобакка чемпионат икки түһүмэҕинэн барда. Оҕолорго 10-тан 8,5 очкону хомуйан оскуола күүстээх дуобатчыта Афанасьев Айтал чемпионнаата. Иккиһи Габышев Петя, үсүһү Гаврильев Данил ыллылар. Улахан дьоҥҥо тыгаахыыннаах, илин-кэлин түсүһүүлэрдээх киирсиилэр кэннилэриттэн сүрүн бириис уруккута «Буденнай» колхоз чилиэнигэр, үлэ, тыыл ветераныгар Афанасий Харитоновка тигистэ. Кини 12-тэн 8 очкону сурунан төһө да саахырдар билигин да буораҕа кураанаҕын көрдөрдө. Бириистээх миэстэлэри Д. Гаврильев, оскуола үөрэнээччитэ Владик Яковлев үллэһиннилэр. «Хоту» СХПК быйылгы төрүөхтэн ньирэй бириһи туруорда. Кыайыылаахтар аҥалар түмсүүлэрин холбоһугун, нэһилиэк дьаһалтатын грамоталарынан, бириистэринэн наҕараадаланнылар. Н.П. Лиханов оҕолоро Петр, Александра, Надежда күрэхтэһии кыттыылаахтарын эҥэрдэлээтилэр, бириистэри туттардылар.

Дуобакка ороруон бастакы чемпиона, улуус Ытык киһитэ Н.П. Лиханов бириһигэр дуобакка күрэхтэһиини инникитин улуус үрдүнэн ыытары туруорсабыт.

Петр ФЕДОТОВ, Үөдэй

ӨТТҮК ХАРАЛААХ, ИЛИИ ТУТУУРДААХ

Соторутаа ыта Дьокуускай куоракка хары баттаһыытыгар республикаҕа бастыыр иһин күрэхтэһии буолан ааста. Нам улууһуттан ити күрэхтэһиигэ 6 спортсмен кытыынна. Биһиэннэриттэн ордук ситиһиилээхтик кыттан, хары баттаһыытын улуустааҕы федерациятын толорор директора Петр Новгородов 75 кг ыйааһыннаах спортсменнаах ортолоругар чемпионнаата, Онтон 80 кг дылы мунутуур кыайыылааҕы быһаарар күрэхтэһиигэ иккис миэстэлэнэн, үрүн көмүс мэтээлинэн наҕараадаланна. 67 кг ыйааһыннаахтарга Алексей Долбосов иккис, Владимир Васильев (60 кг), Иван Аммосов (67 кг) бэһис, төрдүс миэстэлэннилэр.

В. ВАСИЛЬЕВ

СИЭГЭҢҢЭ - ТУСТУУ КҮРЭҔЭР

Дьаанны хайаларын тэллэҕэр турар кыра бөһүөлэктэн,

Сиэгэн Күөлтэн (Кэбээйи улууһа) бастакынан үүнэн тахсыбыт тустуу маастара Анатолий Михайлов бириһигэр көҥүл тустууга республикатааҕы оҕолор турнирдара муус устар 1-2-3 кк. Сиэгэннгэ буолан ааста. Манна 1991-92-93-94-95-96 сыллаах төрүөх уолаттар күрэхтэстилэр. Турнир 24 м устааах, 15 м кэтиттээх, 9 м үрдүктээх, сыгыньахтанар эбии салҕааһыннаах А. Михайлов аатынан арочнай спортивнай саалаҕа ыытылынна.

Бу киэн хабааннаах күрэхтэһиигэ Кэбээйиттэн, Куокуйтан, Сиэгэн-Күөлтэн, Дьокуускайтан эдэр тустууктар муһуннулар. Биһиги улууспутуттан Аппааныттан тренер Геннадий Хабаров, Хамаҕаттаттан Петр Суздалов иитиллээччилэрин, эдэр тустууктарын кытта баран кыттыыны ылан кэллилэр. Оҕолор ыраах айаны этэҥнэ айаннаан, бэйэлэрин таһымнарыгар куһаҕана суохтук туһунулар. Ол курдук 1993-94 сс. уолаттарга Коля Стрекаловскай 26 кг ыйааһынна -I миэстэ, Коля Семенов 1995-96 сс. , 26 кг -II миэстэ, Ньургун Горохов 30 кг ыйааһынна I миэстэ, 32 кг Ярик Замятин-II, Ганя Дмитриев-III , 38 кг Сергей Семенов-III миэстэлэри ылаттаатылар.

Л. УВАРОВСКАЯ

Хаартыскаҕа: Эдэр бөҕөстөр тренердэринээн

УОЛАТТАРБЫТ – ТУРНИРГА

Муус устар 7-8 күннэригэр «Албан» ДСК бириһигэр көҥүл тустууга 1992-93 сс. төрүөх уолаттарга республикатааҕы сүүмэрдиир турнир ыытылынна. Биирдиилээн бастыыр иһин күрэхтэһиигэ 16 улуустан 210 эдэр бөҕөстөр түмүстүлэр. Намтан 17 тустуук уолаттары тренердэр Геннадий Хабаров (Аппааны), Семен Чердонов (Нам с.) илдьэ сырыттылар.

Биһиэннэриттэн 26 кг Стрекаловскай Коля (Нам) иккис, 42 кг Семенов Сергей (Нам), 46 кг Павлов Айтал (Аппааны) иккис, 50 кг Шарапов Ваня (Партизан) үһүс, ыарахан ыйааһыннаахтарга Гоголев Гриша (Нам) иккис миэстэлэннилэр.

Бэйэ информ.

КЫАЙЫЫ ЭСТАФЕТАТЫН БАСТАКЫ КҮРЭҔЭ

Улуу Кыайыы үбүлүөйэ чугаһаан, ити даатаны көрсө нэһилиэктэр икки ардыларыгар Кыайыы эстафетата ыытылынна. Нэһилиэктэри икки бөлөхтө арааран үлэлээтибит. Бастакы бөлөхтө кылаабынай судьуйанан мин, онтон иккис бөлөхтө спортотдел специалиһа С. Софронов анаммыппыт. Бу саҕалааһын бары нэһилиэктэри сэргэхситэн биир ый иһигэр тэрээһин үлэ күөстүү оргуйда. Бэлиэтэммит графигы тутуһан, нэһилиэк спордун тэрийээччилэрэ дьоннорун түмэн актыыбынайдык кытыннылар. Бастакы бөлөхтө үчүгэй түмүгү Намааҕы педколледж коллектива ситистэ. Ол курдук икки көрсүһүүгэ ангардастыы 8 : 0 ахсаанынан сабырыйан, 16 очкону хомуйан эрэллээхтик бастакы миэстэни ылла. Иккис миэстэҕэ 12,5 очколаах Көбөкөн нэһилиэгин хамаандата таҕыста. Үһүс бириистээх миэстэҕэ 12 очколаах Хатырык нэһилиэгэ тиксэн, түмсүүлээҕин көрдөрдө. Ким үчүгэй бэлэмнээх, ол ситиһиилээх буолара билиннэ. Аны сылын ахсын бэлиэ дааталарга сөп түбэһиннэрэн бу эстафета былааҕа салгыы көтөҕүллэрин ситиһиэхтээхпит. Бастакы холонуу элбэх кыаллыбатах итэҕэстэри, саҥалыы уларытыылары эбии киллэрэн туһанарбытыгар суолтата улаатыа. Аны күһүн тэрээһин боппуруостарыгар, суолга-иискэ уонна транспорта, чуолаан бензиннэ үп-харчы тыыраһыныгар эрдэттэн туруорсан үлэлиэх тустаахпыт. Оччоҕо балаһыанньабыт бырайыагын ыытарбытыгар чэпчэки буолуо этэ. Күндү спорду сэҥээрээччилэр, араас уларытыылары киллэрэн бэйэҥит санааҕытын хаһыат нөҥүө биллэриэххит диэн эрэнэ хаалабын.

А. СОФРОНОВ, бастакы бөлөх кылаабынай судьуйата

БИҺИЭННЭРЭ МИЭСТЭЛЭСТИЛЭР

Муус устар 9-10 күннэригэр Уус-Алдан улууһун киинигэр Бороҕоҥҥо мас тардыһыытыгар Мас Мэхээлэ бириһигэр 12-с республиканскай турнир ыытылынна. Мадьыылар үрдүк таһымнаах күрэхтэһиилэригэр биһигиттэн 6 спортсмен күүстэрин холостулар. Кинилэртэн 5 киһи бириистээх миэстэлэргэ тигистилэр.

74 кг ыйааһыннаахтарга Анатолий Гладков эрэллээхтик бастаата. Игнат Харитонов, Альберт Дьяконов, Гаврил Обутов, ыарахан ыйааһыннаахтарга Евгений Иванов боруонса мэтээллэринэн наҕараадаланнылар.

* * *

Муус устар 10 күнүгэр Мэҥэ-Хаҥалас улууһун Павловскайыгар Е.Н. Уваровскай бириһигэр аналлаах кросска Намтан Светлана Винокурова 3 км, Петр Кутуков 5 км иккис миэстэлэнэн, үрүҥ көмүс мэтээллэр таһаайыннарынан буоллулар.

В. СЫРОМЯТНИКОВ

ИҺИРЭХ ТЫЛЛАР

Күндү кэргэммин, күн күбэй ийэбитин, эйэҕэс эбээбитин **АЛЬБИНА СЕМЕНОВНА КУЛИЧКИНАНЫ** 55 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ күнүгүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Баҕарабыт күн сиригэр баар бары үчүгэйи, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, үтүө санаан уостубатын, ылсыбыт дьыалаҥ ылсан истин, баҕа санаан барыта туоларыгар.

Кэргэниҥ, оҕолоруҥ, сиэннэриҥ Виолетта, Аля, Карл, Ринат, Коля

Ытыктыыр аҕа табаарыспытын, бииргэ үлэлиир коллегабытын, үлэ ветеранын, өр сылга айылҕа харыстабылыгар эҥкилэ суох бэриниилээхтик үлэлии сылдьар **ДЬЯКОНОВ ВАСИЛИЙ НИКОЛАЕВИЧЫ** 60 сааскын туолбуккунан итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Баҕарабыт орто дойдуга баар бары үтүөнү, кэрэни, байылыат олоҕу, чэгиэн доруобуйаны, уҕараабат сайдам санааны.

Намнаадаҥы айылҕа харыстабылын инспекциятын коллектива

Күндү ийэбитин, эбээбитин, эдьиийбитин **СИВЦЕВА МАРФА ДМИТРИЕВНАНЫ**, Российскай кооперация отличникын, «Илгэ» ПО үлэ ветеранын, төрөөбүт олоҕун орто омуҥуунан — 50 сааскын — томторуу туолбут күнүгүнэн итиитик-истиҥник ис сүрэхпититтэн эҕэрдэлиибит!

Эйиэхэ орто дойдуга баар бары үтүөнү-кэрэни, кытааннаах доруобуйаны, куруутун манныгы чэгиэн-чэбдик, үөрэ-көтө сылдьаргар, чугас дьонун тапталларынан угуттанан уһуннук дьоллоохтук олороргор баҕарабыт.

Эҕэрдэни кытта кэргэниҥ, оҕолоруҥ, бары аймахтарыҥ

БИЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

МАС КЭРДЭЭЧЧИЛЭР, УОТ, ТЕЛЕФОН ПРОСЕКАТЫН ТУТАН ОЛОРООЧЧУЛАР ИСТИИЛЭРИГЭР!

Бу дьыл муус устар 10 күнүттэн ыам ыйын 10 күнүгэр диэри Нам улууһун территориятыгар ойуурга мас кэрдиллибит дэлэҥнэлэри ыраастааһыҥна месячник биллэриллэр. Бу болдьох иһигэр кэрдиттэн хаалбыт тобоҕу, мутугу чөмөхтөөн уматыллыахтаах.

Ыйыллыбыт болдьох иһиҥэн ыраастаабатах тэрилтэлэр уонна чааһынай дьоннор административнай эппиэтинэскэ тардыллаллар.

Нам лесхоһа

Муус устар 15 күнүттэн Намнаадаҥы педколледж выставочнай саалыгар Кыайыы 60 сылыгар аналлаах улуус оскуолаларын үөрэнээччилэрин уруһуйдарын быыстапката үлэлэтин саҕалыыр.

Улуус оскуолаларын үөрэнээччилэрэ, олохтоохтор, ыалдьыттар быыстапканы кэлэн көрөргүтүгэр ыҥырабыт.

Улуустаадаҥы үөрэх управлениета

ДУОБАТЧЫТТАР ИСТИИЛЭРИГЭР!

Муус устар 23-24 күннэригэр нуучча дуобатыгар коммерческай турнир уонна дьахталларга улуус чемпионата буолар.

Коммерческай турнир усунуоһа улахан дьоҥҥо — 50 солк., оҕолорго — 30 солк.

Муус устар 23 күнүгэр Саха балаҕаныгар күнүс 14 чаастан Бытовой комбинакка үлэлээбит уонна өҥөнөн хааччыйыыга үлэлии сылдьар коллегаларбытын Кыайыы 60 сылынан сынньалаҥ киэһэтигэр ыҥырабыт.

Киирии билиэт сыаната 150 солк. Билиэт атыылланар Бытовой комбинакка УЦ «Эрэл», «Кылаан» ЧП-га.

Билсиһэр тел. 41-1-01, 42-5-45.

Тэрийэр комиссия

Магазин «Байылыат» реализует: ДВП, ДСП, рубероид, стекло, гвозди, КЧМ-5, деревообрабатывающие станки, токарный станок по дереву, косилка КСФ, конные грабли, электропилы «Парма», бензопилы, холодильники: «Индезит», «Стинол», «Орск», «Смоленск», телевизоры «Панасоник», «Шарп», «Сокол», «Вестел», микроволновые печи, моющий пылесос, мини ДВД-центр-караоке, оверлочные машины, запчасти на китайский трактор «Синтай», мука — 600 руб., сахар (25 кг) — 610 руб., 50 кг — 1200 руб., рис — 475 руб., масло сливочное — 86 руб. за кг. — мелким оптом 80 руб.

Тел. 42-7-65

Продаю гараж засыпной на два бокса возле налоговой инспекции.

Тел. 33-57-56, 766-855

Приглашаем поклонниц телесериала «Клон» на «танец живота» 18 апреля в 18.00 ч. детсад «Солнышко». Курс — 12 занятий — 600 руб.

Обращаться по тел. 42-9-67

Хамаҕаттаҕа уһаайба атыылаллар, центр, гаас турбата аттыгар.

Билсэр тел. 26-1-05 (18 ч. кэлиэ)

Телевидео- радиоаппаратураны өрөмөөннүүр, спутниковай антеннаны туруорар мастарыскыай.

Тел. 42-2-44

Аппааныгга гаастаах чааһынай дьиэ атыылаллар (хотон, улахан оҕуруот, булуус, ампаар).

Билсэр тел. 23-3-29, 23-2-48

«Малая пресса Эҥсиэли» оскуола хаһыаттарын улуустаадаҕы конкурсун БАЛАҺЫАННЬАТА

Сыала-соруга: Нам улууһун оскуолаларыгар оҕо прессатын таһаарыыны кэҥэтиик тарҕатыы уонна сайыннарыы; улууска оҕо бастыҥ редакцияларын быһаарыы; патриотическай иэскэ иитии.

Кыттааччылар: оҕо тэрилтэлэрэ, редакциялар, пресс-киинэр, юнкордар постара, бэйэлэрэ хаһыат, сурунаал таһаарар үөрэнээччилэр.

Кыттыы көрүгэ: кэтэхтэн кыттыы.

Түмүк таһаарыы: 2005 с. муус устар 20 күнэ.

Матырыйаалларга ирдэбил: 1. Хаһыат Аҕа дойду Улуу сэриитигэр Кыайыы 60 сылыгар аналлаах буолуохтаах. 2. Матырыйааллар хаартыскалаах буолуохтаахтар.

Номинациялар: 1. Компьютерга тангыллыбыт хаһыат. 2. Илиинэн суруллубут хаһыат. 3. Эркин хаһыата.

«Сүбэ» үөрэнээччилэр сэбиэттэрэ «Түөлбэ» оҕо киинэ, 41-1-62 тел.

Быһылаан

ИТИРИК МИЛИЦИОНЕР СУОЛГА КИЬИНИ ДЭҢНЭЭБИТ ... УОННА КУОППУТ

Муус устар 13 күнүгэр Нам селотун Чернышевскай уулуссатын 7 №-х дьиэтин таһыгар («Илгэ» ПО рынога) 14 ч. 15 м. ис дьыала отделын лицензиялыыр-көҥүллүүр отделениетын инспектора, милиция лейтенана Порфирий Васильевич Винокуров итирик туруктаах «Тойота-Королла» чааһынай массыынатын ыыта сылдьан сатыы киһини түҥнэри көппүт.

Суол быһылаанын түмүгэр Партизан нэһилиэгин олохтоохтоох гр-ка Николаева Екатерина Ильинична, 1949 с. төрөөх, 1 группалаах инбэлиит, кини бальыһа реанимационнай отделениетыгар киирбит. Реанимационнай отделение үлэһиттэрин даанналаанын ыарахан туруктаах. Винокуров суол быһылаанын таһаран баран миэстэтиттэн куотан хаалбыт. Кини күлүн тутар 1 күнүттэн бэс ыйын 30 күнүгэр диэри үөрэнэр уоппускаҕа сылдьар. Күлүн тутар 22 күнүгэр Винокуров бэйэтин баҕытынан милиция органыттан уурайарын туһунан рапорт суруйбут.

Бэйэ информ.

КЭРИЭСТЭБИЛ

Биһиги күндү оҕобут Сивцев Арсен Николаевич орто дойдуттан букатыннаахтык барбыта муус устар 19 күнүгэр үс сылын туолар. Кини 1966 сыл сэтиннэ 12 күнүгэр Чурапчы улууһун Мыҥдаҕаайы сэлиэнньэтигэр төрөөбүтэ. Ол кэмнээҕи оҕолор курдук кыра эрдэҕиттэн дьааһыла-садка сылдьыбыта. 1974-84 сс. Хатыҥ Арыы орто оскуолатыгар үөрэммитэ.

Оскуолаҕа үөрэнэр кэмнэригэр оскуопанан ыытыллар бары тэрээһиннэргэ, спортивнай күрэхтэһиилэргэ көхтөөхтүк кыттара, саахымакка үчүгэйдик оонньуура — Іразряд нуорматын толорбута. Үөрэҕэр олус үчүгэй этэ. Сайын оскуола үлэсинньалаҥ лааҕырыгар үлэлиирин сөбүлүүрэ. Оскуоланы ситиһиилээхтик бүтэрээт Новосибирскай куораккa НЭТИ-гэ үрдүк үөрэххэ туттарсан киирбитэ. Онтон күһүнүгэр төһө да института байыаннай кафедралааҕын үрдүнэн армияҕа ылбыттара. Үчүгэй сулууспатын иһин кыс хаар ортото ахсыннары аам-даам тымныытыгар армия чараас таҥаһынан — синиэллээх саппыкынан тоҥон-хатан уоппускаҕа кэлэн соһуппута, үөрдүбүтэ.

Сэмэйэ бэрт буолан туох ситиһиилэрдээҕин оччо-бачча кэпсээбэт этэ. Ол курдук сорох ситиһиилэрин өлбүтүн эрэ кэнниттэн докумуоннарыттан, знактарыттан эрэ билэттээбиппит. Холобур, байыаннай билиэтигэр «Награжден нагрудным знаком «Отличник Советской Армии» диэн хамандыыр илии баттааһыннаах этэ. Институкка да үөрэнэр сылларыгар спорт араас көрүҥнэригэр элбэхтик кыттар эбит этэ. Холобур, саахымакка, тустууга, боксаҕа. Ол курдук, боксаҕа, тустууга бэйэтин ыйааһыныгар чемпионнаабытын туһунан диплома, лиэнтэтэ бааллар. Онон оҕобут тыыннааҕар наар олох инники күөҥүгэр сылдьыбыт эбит.

Үөрэнэн ылбыт идэтинэн икки эрэ сыл үлэлээбитэ. Онтон кылгас үйэлээх буолар быата тардан буолуо Верхоянскай улууһугар эмп-томп таһаҕаһын тиэйэн айаннаан иһэн Таатта улууһун сиригэр суорума суолламмыта. Дьоҥҥо-сэргэҕэ маннык ейдөбул баар, үтүө киһи кылгас үйэлээх буолар диэн. Ол кырдьык быһыылаах диэн сөбүлэһэргэ тиийэбит.

Оҕобут дьону, табаарыстарын наһаа эрэнэрэ, кылгас үйэлээх буолан буолуо, наһаа уйан, хоргус этэ, кыраттан да үөрэрэ, хомойоро. Кыыллары, ыттары-куоскалары аһынара, куруук аһата сылдьара, олоҕу наһаа таптыыра, сырдык ыра санаалардаах, былааннардаах этэ. Арсеммыт тыыннааҕар кими да хомоппокко, куһаҕаны оҥорбокко, үчүгэй эрэ өйдөбүллээх орто дойдуттан араҕыста...

Күндү оҕобут, Арсеммыт быдан дьылларга бырастыы! Эн ыраас, сырдык мөссүөҥнүн, үтүө майгыгын тыыннаахпыт тухары куруук өйдүү, ахта сылдьыахпыт. Эйигин наһаа саныыбыт, суохтуубут. Оҕобут сыыһа сырдык, ыраас олоҕун наһаа кылгаһыттан хомойобут, курутуйабыт.

Ийэҥ, аҕаҥ, балтыҥ, сиэн быраатыҥ, сиэн балтыҥ, күтүөтүҥ

МАХТАНАБЫТ

Бүтүн Россиятаадаҕы көрбөттөр обществотын олохтоох тэрилтэтэ общество чилиэнигэр Соловьева Олимпиада Ивановнаҕа үтүө санаатынан обществоҕа материальнай көмө оҥорбутугар истиҥ махталбытын тиэрдэбит.

Баҕарабыт чэгиэн-чэбдик кытаанах доруобуйаны, дьолу-соргуну.

Көрбөттөр обществотын бюрота

Сивцев Петр Семенович аатыгар 13.07.98 с. Намнаадаҥы ОВД-ван бэриллибит 9897 сериялаах 010805 №-дээх паспорт сүппүтүнэн дьиҥэ суоҕунан аҕаарга.

Считать недействительным утерянный паспорт 9801 № 351591, выданный Намским УОВД 3 апреля 2002 г. на имя Матвеева Айаала Анатольевича.

Считать недействительным утерянный паспорт серии V-СН № 605155, выданный на имя Сивцева Афанасия Руслановича.

Табаарыспыт
ПОПОВ Владимир Васильевич (Боодьо)
хомолтолоохтук өлбүтүнэн кини оҕолоругар, эдьиийигэр, убайдарыгар, чугас аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Бииргэ үөскээбит уоллаттара, табаарыстара

Быраапыт
ПОПОВ Владимир Васильевич (Боодьо)
хомолтолоохтук өлбүтүнэн кини табаарыстарыгар, билэр дьонугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Эдьиийэ Александра Иннокентьевна, убайа Иннокентий Иннокентьевич

«Нам улууһа» муниципальнай тэрилтэ дьаһалтата, улуус мунньаҕа, ветераннарын сэбиэтэ, үөрэх управлениета уонна улуус общественноһа Российскай Федерация үөрэҕириитин туйгуна, Саха Республикатын народнай хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Нам улууһун ыытык киһитэ
СИВЦЕВ Михаил Алексеевич
эмискэ ыалдьан өлбүтүнэн кэргэнигэр Елена Михайловнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр уонна чугас аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Коллектив Затонской основной общеобразовательной школы выражает глубокое соболезнование родным и близким по поводу безвременной кончины отличника народного просвещения РФ, заслуженного работника народного хозяйства РС(Я), почетного гражданина Намского улуса
СИВЦЕВА Михаила Алексеевича.

Управление образования Намского улуса выражает глубокое соболезнование Федоровой Елене Михайловне, детям, внукам и родным по поводу кончины 12 апреля с.г. после болезни заслуженного работника народного хозяйства ЯАССР, отличника народного просвещения РФ, ветерана педагогического труда и тыла, почетного пропагандиста района, почетного гражданина Намского улуса
СИВЦЕВА Михаила Алексеевича.

Хатыҥ Арыы нэһилиэгин дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ бу нэһилиэккэ төрөөбүт, улууска 50 сыл устата орто оскуолалар, педучилище, профессиональнай училище үөрэтиллэннэр, завуһунан, директорынан, РОНО сэбиэдиссэйинэн, ороҥуоннаадаҥы народнай хонтуруол председателинэн үлэлээбит тыыл, педагогическай үлэ ветерана, РФ норуотун үөрэҕириитин туйгуна, СР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Нам улууһун ыытык киһитэ
СИВЦЕВ Михаил Алексеевич
ыарахан ыарыыттан өлүн туораабытынан кэргэнигэр Елена Михайловнаҕа, оҕолоругар, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаннарын тириэрдэллэр.

Өр кэмнэргэ бииргэ үлэлээбит убастыыр салайаччыбыт, наставникпыт, РСФСР норуотун үөрэҕириитин туйгуна, Саха АССР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Нам ороҥуонун бочуоттаах пропагандиста, педагогическай үлэ ветерана, Нам улууһун ыытык киһитэ
СИВЦЕВ Михаил Алексеевич
соҥумардык биһиги кэккэбититтэн туораабытынан таптыыр кэргэнигэр Елена Михайловнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын биллэрэбит.
Үөрэхтээһин киинин үлэһиттэрэ

Нам селотун дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ Нам улууһун бочуоттаах гражданина, үлэ, тыыл ветерана, СР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ
СИВЦЕВ Михаил Алексеевич
ыараханнык ыалдьан б.дь. муус устар 12 күнүгэр олохтон барбыттан кэргэнигэр Елена Михайловнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас дьонугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

1965-67 сылларга Нам педагогическай училищетын директорынан үлэлээбит, РСФСР үөрэҕириитин туйгуна, Саха Республикатын норуот хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Нам улууһун бочуоттаах гражданина
СИВЦЕВ Михаил Алексеевич
өлбүтүнэн кини кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаммытын тириэрдэбит.
Нам педагогическай колледжын коллектива

Бөтүҥ нэһилиэгин дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ, Таллан Бүрэ аатынан оскуола коллектива педагогическай үлэ ветерана
СИВЦЕВ Михаил Алексеевич
ыараханнык ыалдьан өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Нам улууһугар өр сылларга советскай-партийнай уонна педагогическай үлэҕэ уоллаҕаайбит, Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, профтехүөрэхтээһиҥ туйгуна, Нам улууһун бочуоттаах гражданина, тыыл, үлэ ветерана
СИВЦЕВ Михаил Алексеевич
ыалдьан өлбүтүнэн кини кэргэнигэр Елена Михайловнаҕа, оҕолоругар уонна сиэнэригэр, бары аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Намтан И.Г., А.И. Лукиннар, Көбөкөнтөн Л.П., Е.Е. Орловтар

Убаастыыр, оҕо сааспыттан алтыспыт табаарыһым, педагогическай үлэ ветерана, улуус ыытык киһитэ
СИВЦЕВ Михаил Алексеевич
ыараханнык ыалдьан өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбин.
Алпаныгыт .и В.И. Новгородов

Бииргэ үөлэлээбит коллегабыт, ыалбыт, кырдьаҕас субэйит киһибит
СИВЦЕВ Евсей Павлович
үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн оҕолоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Бөтүгүтэн Ильиннэр

Искра нэһилиэгин Ытык киһитэ, үлэ, тыыл ветерана, I гр. инбэлиит
СИВЦЕВА Вера Васильевна
үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кини оҕолоругар, сиэннэригэр, бары чугас дьонугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Искра нэһилиэгин дьаһалтата, общественноһа

Убаастабыллаах
СИВЦЕВА Вера Васильевна
ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан төрөппүт оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаммытын биллэрэбит.
Искра ветераннарын түмсүүтэ

Күндү кийиппитигэр, саҥаспытыгар Петухова Евдокия Петровнаҕа, уолбутугар, быраапыпытыгар Петухов Александр Романовичка, оҕолоругар Петяҕа, Ромаҕа, Толяҕа, Зояҕа таптыыллаах аҕалара, эҥэлэрэ, үлэ, тыыл ветерана, Мэҥэ-Хаҥалас олохтоохтоо
ВАСИЛЬЕВ Петр Кузьмич
үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Петуховтар, Мордосовтар, Аргуновтар, Слепцовтар, Новгородовтар

«Илгэ» ПО сэбиэтэ, бырабылыанньата, профкома уонна коллектива Мария Васильевна, Айталина Васильевна Зыряноваларга, кинилэр дьиэ кэргэттэригэр, аймахтарыгар таптыыр аҕалара, эҥэлэрэ, сэрии ветерана
ЗЫРЯНОВ Василий Иннокентьевич
үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Нам с. дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ, Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылааҕа, тыыл, үлэ ветерана
ЗЫРЯНОВ Василий Иннокентьевич
үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Нам с. дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ, Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, «Бочуот Знака» ордуган кавалера, Нам ороҥуонун Ытык киһитэ, тыыл, үлэ ветерана
ЭВЕРСТОВ Иван Иванович
ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр Софронова Елена Дмитриевнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас аймахтарыгар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Нам лесхоһугар 1 Хомустаах лесничествотыгар үтүө суобастаахтык өр кэмнэ лесничиигэн үлэлээбит пенсионер
ПЕТРОВ Петр Петрович
ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн чугас аймахтарыгар, табаарыстарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Нам лесхоһун коллектива

Редактор В.Г. Касьянов тел. 41-3-32
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496; ;
бухгалтерия — 41332;
факс — 41332;
иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционнай издательскай система — 41141

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Эҥсиэли» хаһыат» редакцията» государственнай учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын туһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нөөмэрэ — ПИ №19-0428.

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэритин, дьиэрит аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. Автор этэрэ хаһыат санаатынын мөлдьи биир буолбат.

"ЭҢСИЭЛИ" - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложнай уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

"Эҥсиэли" хаһыат редакционнай-издательскай ситимигэр талыллына уонна таҥыллына. Хаһыат Дьокуускайга "Сахаполиграфиздат" НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1.0 бэчээт. лист.
Көҥүл сыананан атыылаллар
Индекса — 54889. Тираһа — 2359
Бэчээккэ илии баттанна —12:00 ч. 15.04. 2005
Сакаабын №-рэ — 50